

Uvod u Web Design

Izrada Web stranica pomoću Microsoft FrontPage-a

Pregled gradiva

- ◆ Internetski servisi
- ◆ Izrada web stranica
- ◆ HTML osnove
- ◆ Obrada teksta, slike, tabele
- ◆ Napredne teme (CSS, DHTML, ...)

Internetski servisi

- ◆ Elektronska pošta
- ◆ Napredno korišćenje Outlook-a
- ◆ koncepcija weba

Koncepcija WWW-a

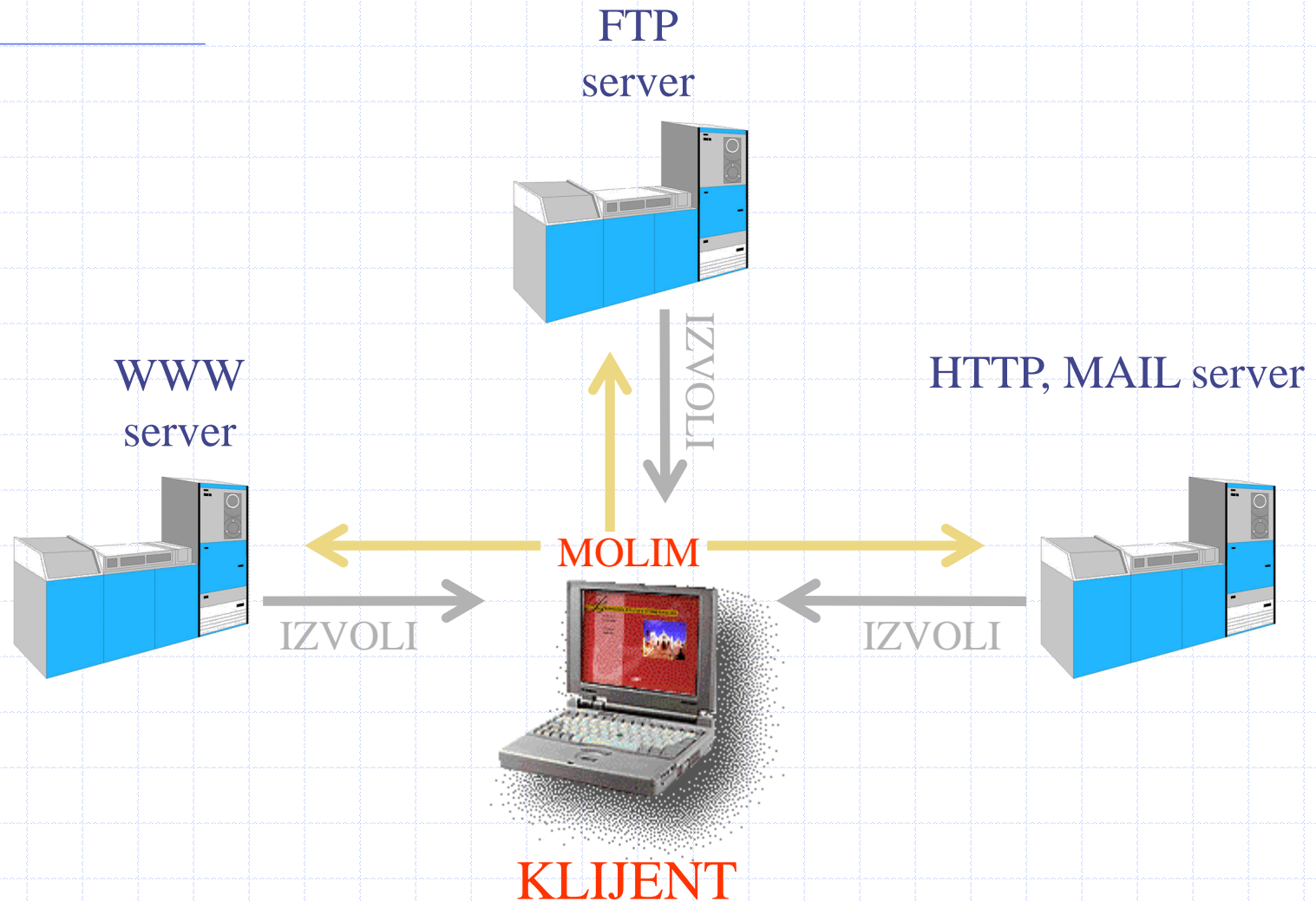
- ◆ Distribuirani multimedijски mrežni informacijski servis
- ◆ Temelji se na modelu-klijent server
- ◆ Omogućuje pretraživanje, dobavljanje i pohranjivanje informacija
- ◆ Koristi se načelom hiperteksta
- ◆ Uključuje tekst, sliku, zvučni i video zapis

Koncepcija WWW-a (1)

Model klijent - server

- ◆ Klijent je program ili računar koje traži podatke
- ◆ server je program ili računar koje upravlja podacima
- ◆ Komunikacija između klijenta i servera odvija se po nekom od protokola

Koncepcija WWW-a (2)

Koncepcija WWW-a (3)

HTML

(Hyper Text Markup Language)

- Simbolički jezik za oblikovanje hiperteksta.
- Hipertekst je tekst koji sadrži **veze**.
- Standardi: HTML 1.0, 2.0, 3.0, 3.2, 4.0,
4.01, XHTML 1.0,....

Koncepcija WWW-a (4)

URL

(Uniform Resource Locator)

- ◆ jednoznačni način adresiranja bilo kojeg resursa na mreži
- ◆ adresu čine:

primjer HTTP URL-a:

protokol://ime_servera/lokacija/ime_datoteke

<http://informatika.efzg.hr/satnica/cetvrtagodina.htm>

Koncepcija WWW-a (5)

HTTP

(Hyper Text Transport Protocol)

- ◆ protokol za komunikaciju između WWW klijenta i servera
- ◆ služi primarno za prenos dokumenta (hiperteksta), ali i svih drugih oblika dokumenata

Kako radi WWW server

- ◆ WWW server ne interpretira podatke i ne kontaktira s drugim serverima; taj zadatak je prepušten klijentu!
- ◆ WWW server samo distribuira podatke

Kako radi WWW server

klijent

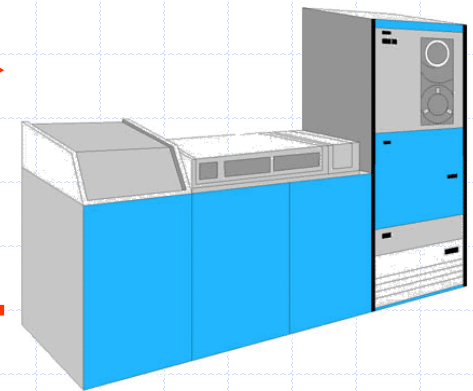
HTTP

HTML

URL

HTTP

WWW server

HTML - struktura dokumenta

kolekcija.htm

KOLEKCIJA SLIKA

Slika br. 1.

kolekcija.htm

```
<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2">
<meta http-equiv="Content-Language" content="hr">
<meta name="GENERATOR" content="Microsoft FrontPage 4.0">
<meta name="ProgId" content="FrontPage.Editor.Document">
<title>KOLEKCIJA SLIKA</title>
</head>

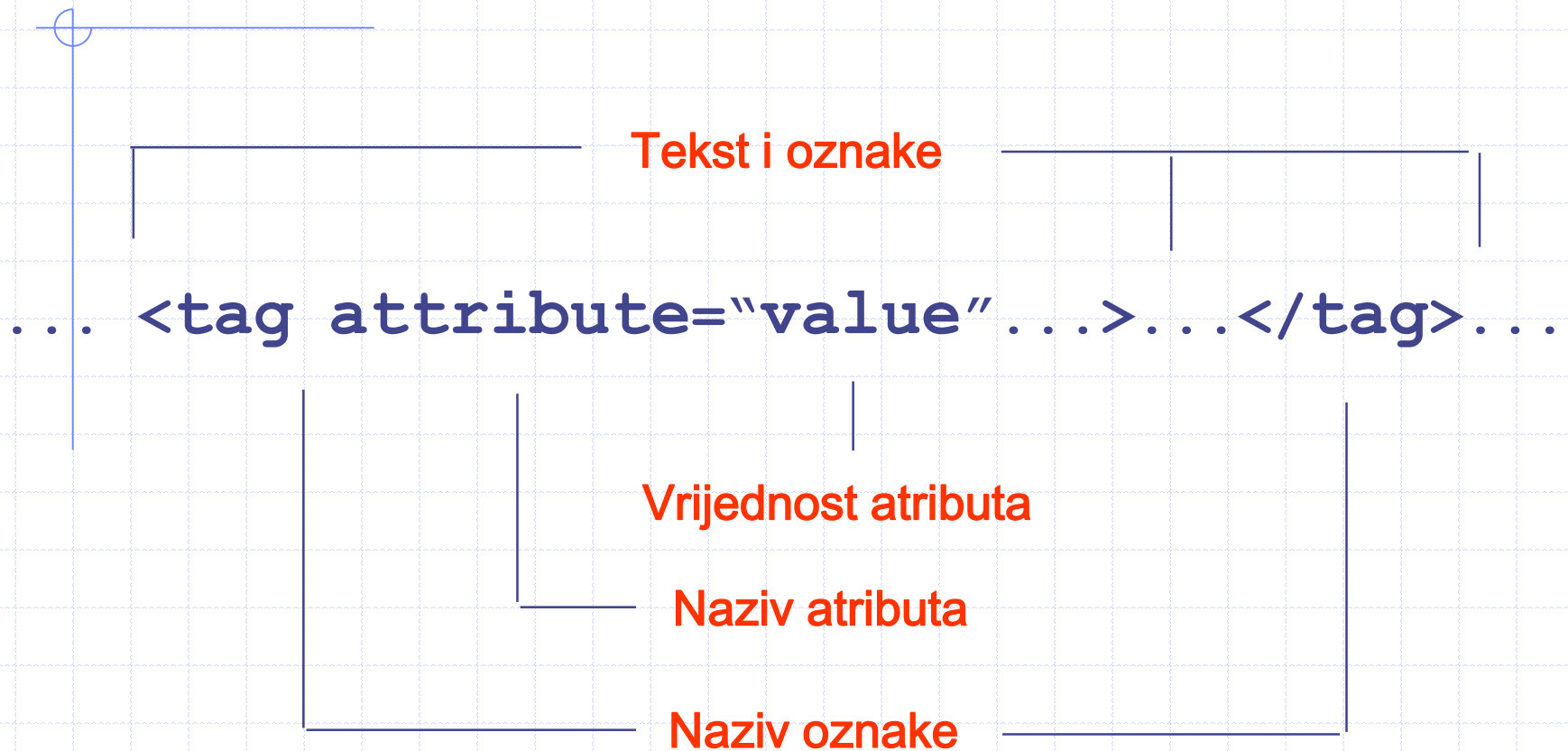
<body>

<h1><font color="#FF0000">KOLEKCIJA SLIKA</font></h1>
<p><font size="5"><b>Slika br. 1.</b></font></p>


</body>

</html>
```

HTML - struktura dokumenta

Minimalni HTML dokument

```
<HTML>  
<HEAD>  
<TITLE>Naslov</TITLE>  
</HEAD>  
<BODY>  
Ovdje se upisuje vidljivi dio teksta  
...  
</BODY>  
</HTML>
```

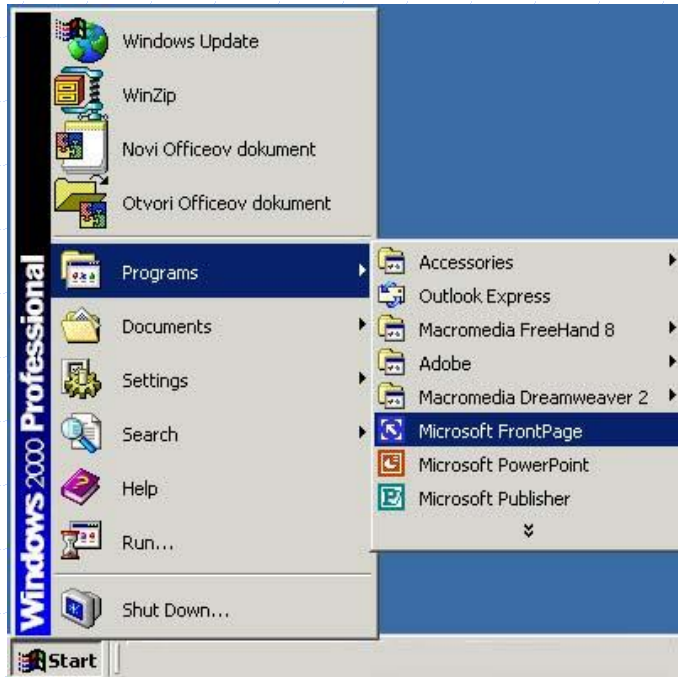
Microsoft FrontPage

opis interfejsa, osnove rada s programom

- ◆ FrontPage - Microsoftov program za izradu web stranica
- ◆ Konfiguracija
 - PC Pentium 75 MHz ili noviji
- ◆ Operativni sistem
 - 95/98 ili noviji / 24 MB RAM
 - NT 4.0 ili noviji / 40 MB RAM
- ◆ Hard disk - 167 MB

Microsoft FrontPage opis interfejsa, osnove rada s programom

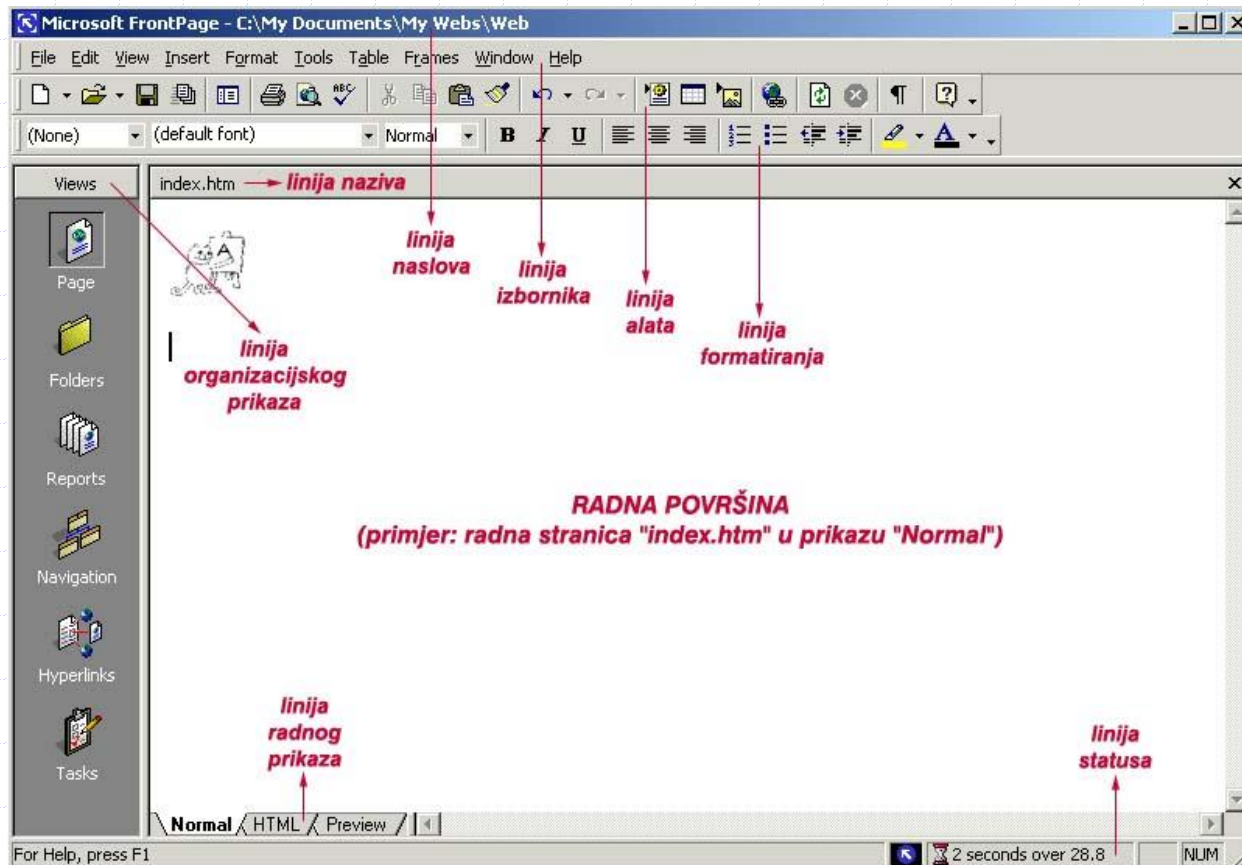
Otvaranje FrontPagea

- otvorite meni Start
- na meniu Start odaberite Programs
- na idućem meniu kliknite na

MICROSOFT FRONTPAGE

Microsoft FrontPage opis interfejsa, osnove rada s programom

Microsoft FrontPage

opis interfejsa, osnove rada s programom

- ◆ **Linija naslova** – naziv programa i direktorija gdje je smještena naša stranica
- ◆ **Linija menia** – sadrži glavni meni s 10 padajućih podmenia
- ◆ **Linija alata** – omogućava brzo obavljanje čestih akcija
- ◆ **Linija formatiranja** – služi za formatiranje teksta

Microsoft FrontPage

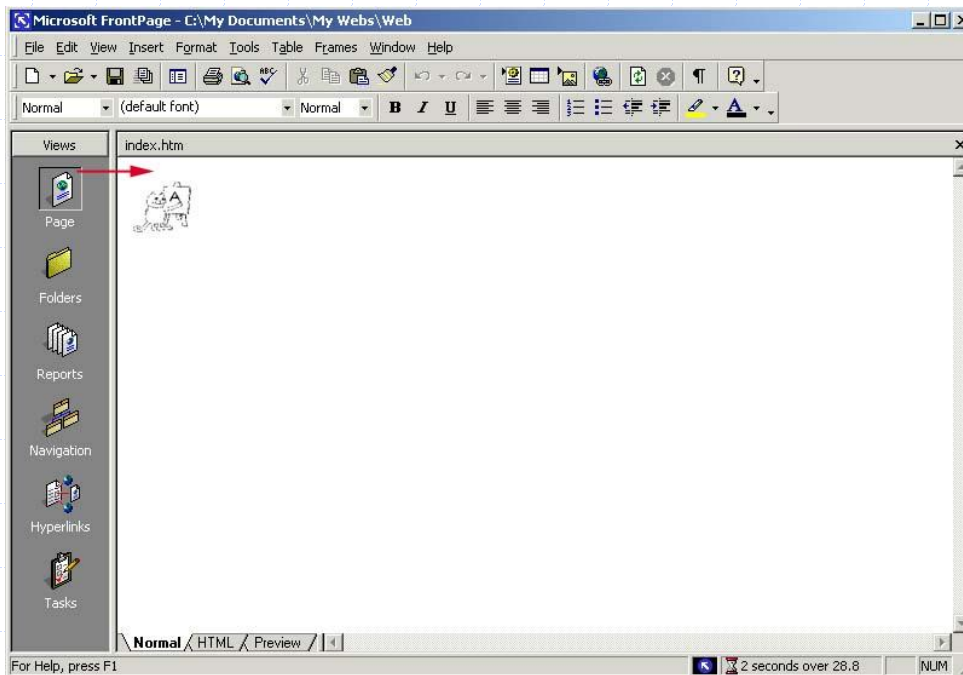
opis interfejsa, osnove rada s programom

- ◆ **Linija radnog prikaza** – nudi tri različita prikaza naše stranice
 - Normal** – uređivanje stranice
 - HTML** – izvorni kod HTML stranice
 - Preview** – izgled stranice u WWW eksploreru
- ◆ **Linija naziva** – naziv radne stranice
- ◆ **Linija statusa** – vrijeme učitavanja stranice

Microsoft FrontPage

opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

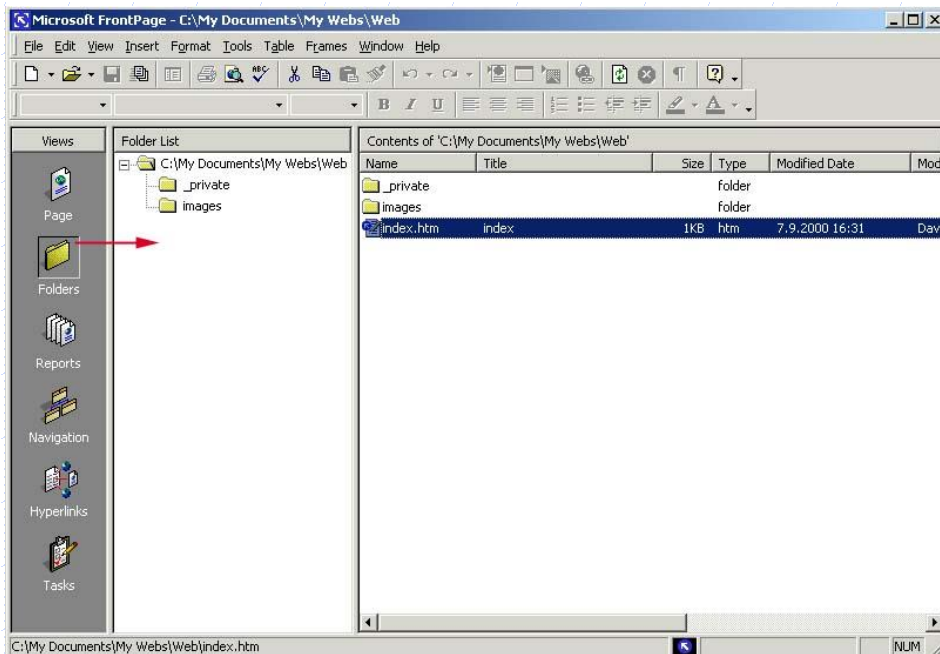
PAGE

- prikaz radne stranice

Microsoft FrontPage

opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

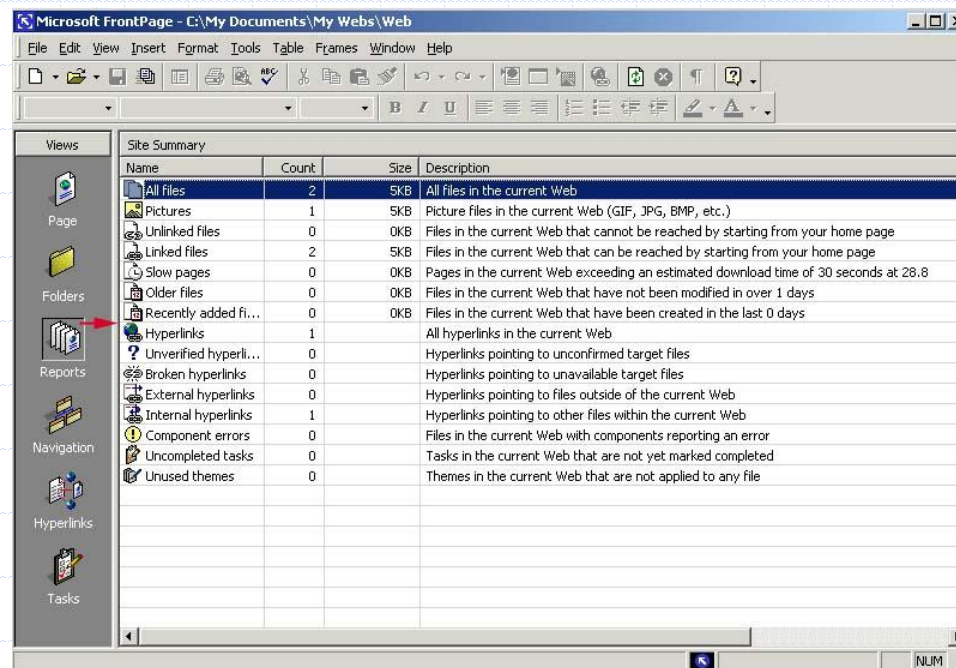
FOLDERS

- prikaz popisa datoteka i mapa gdje se nalazi web

Microsoft FrontPage

opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

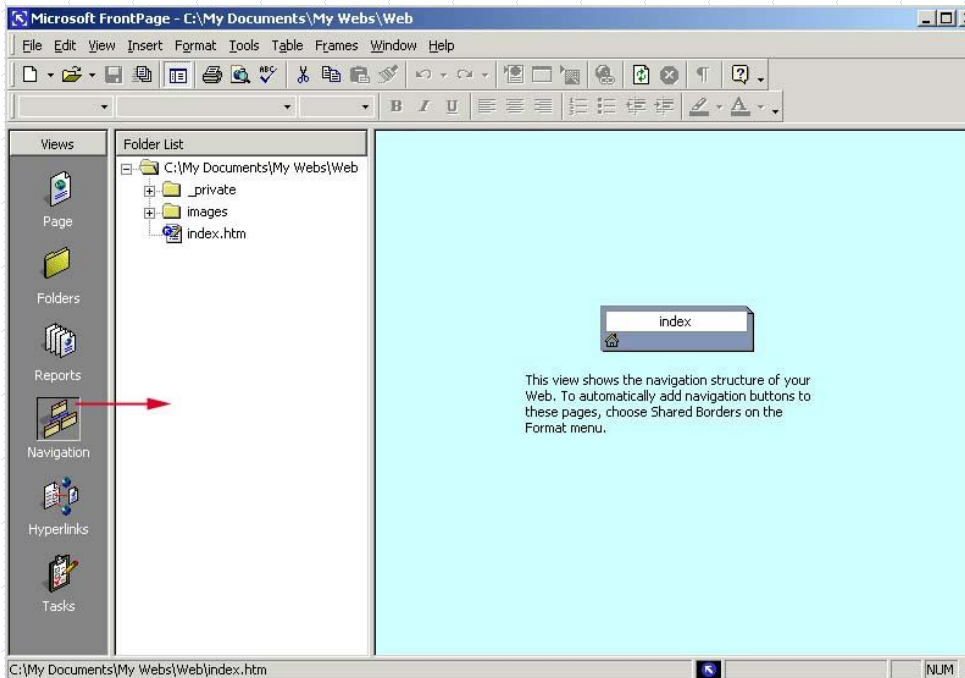

REPORTS

- kompletan izvještaj o webu

Microsoft FrontPage opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

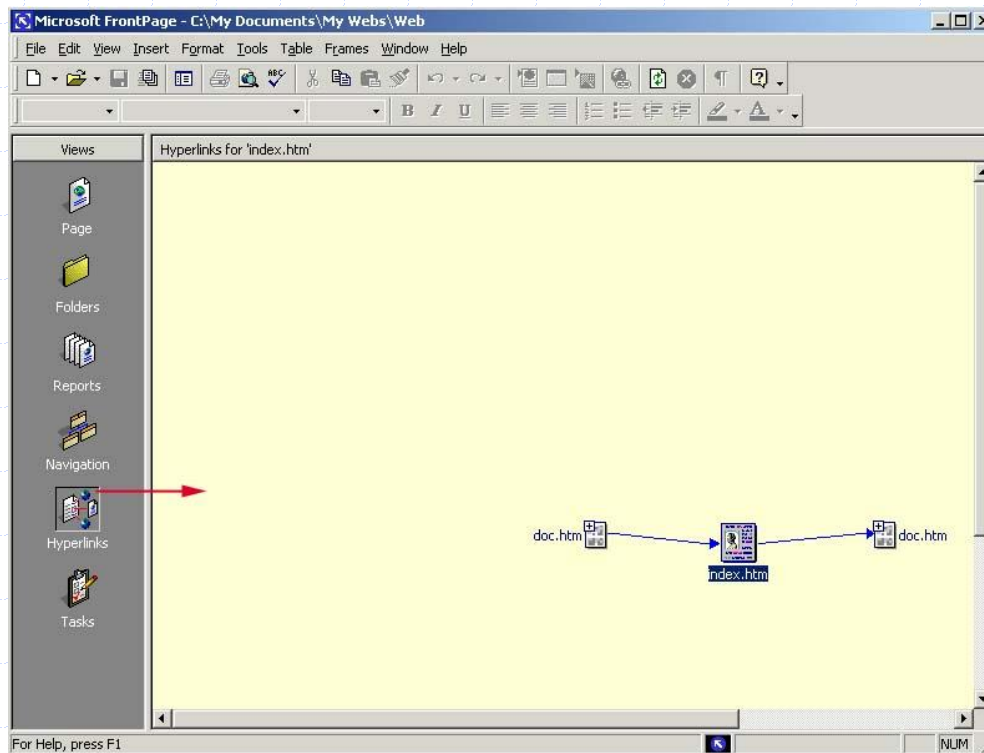

NAVIGATION

- trenutna organizacija
weba
(strukturno i slikovno)

Microsoft FrontPage opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

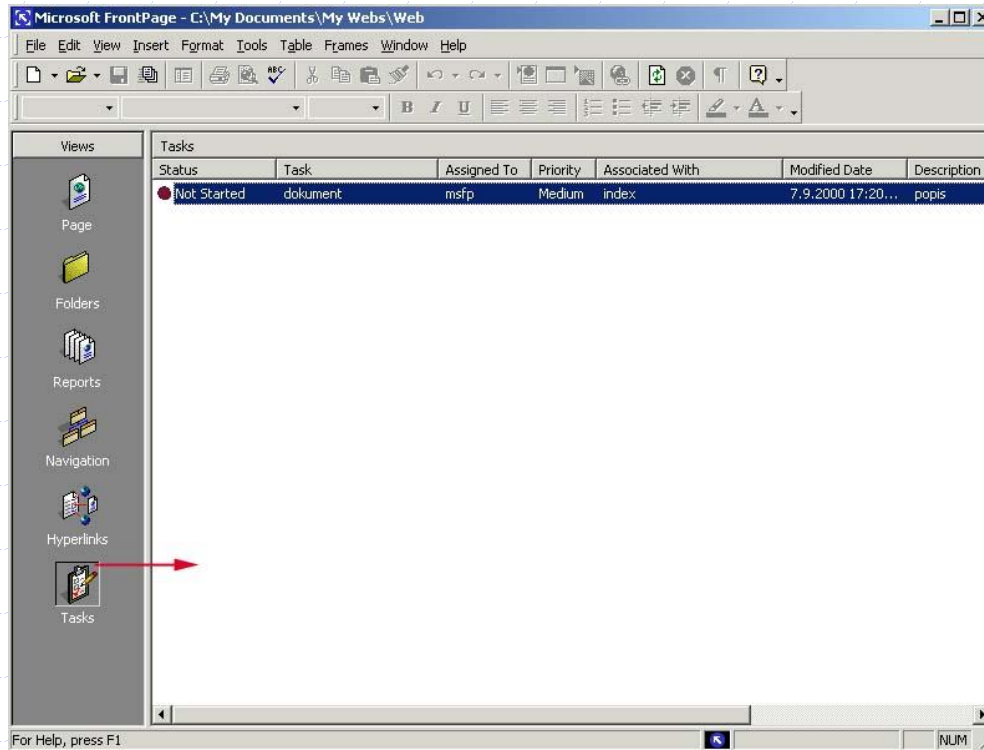

HYPERLINKS

- prikaz hiperveza na webu

Microsoft FrontPage opis interfejsa, osnove rada s programom

◆ Linija organizacijskog prikaza

TASKS

- lista svih postavljenih taskova povezanih sa radnom stranicom

Tehnologija izrade i publiciranja web stranice

- ◆ **"Najvažniji korak"** – odlučiti se za informacije koje ćemo staviti na web
- ◆ prikupiti radni materijal
(slike, multimediju, linkove)
- ◆ napraviti koncept stranica
(shematski nacrtati na papiru)
- ◆ izraditi stranicu lokalno na PC (FrontPage) i prenijeti je pod nadzor WWW servera

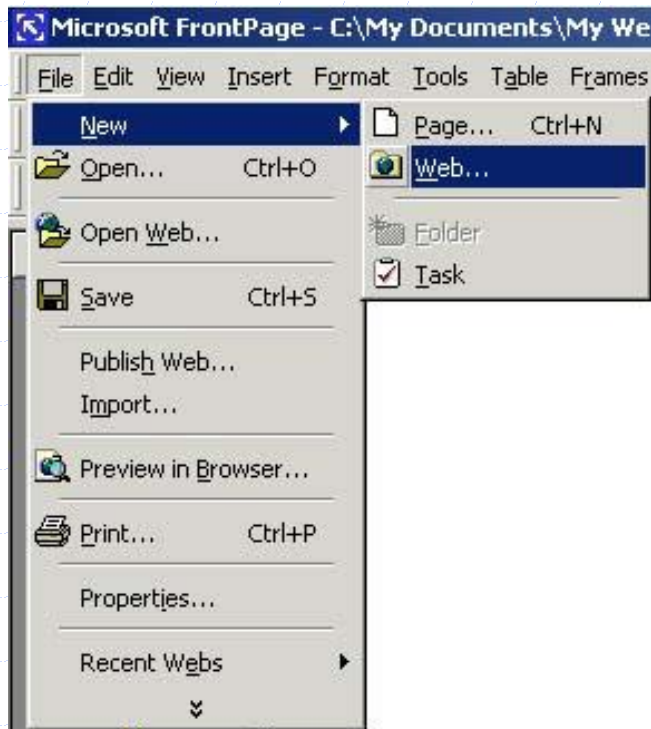
Tehnologija izrade i publiciranja web stranice

Što nam je potrebno?

- ◆ Editor slika (Photoshop, Image Composer)
- ◆ HTML editor (FrontPage)
- ◆ WWW eksplorer (Internet Explorer, Netscape)

Izrada jednostavne web stranice

1. Upotreba čarobnjaka

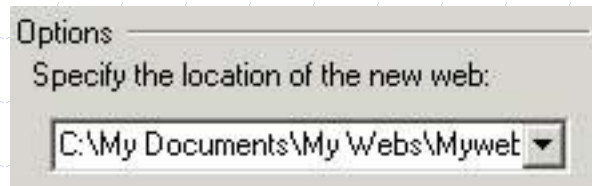
FILE – NEW – WEB

Izrada jednostavne web stranice

- U okviru za dijalog **NEW** na kartici **WEB SITES** odaberemo jedan od ponuđenih čarobnjaka

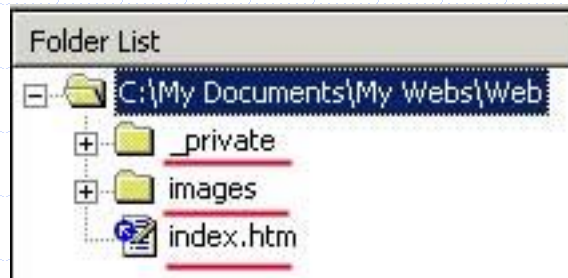
Izrada jednostavne web stranice

- lokacija weba na disku

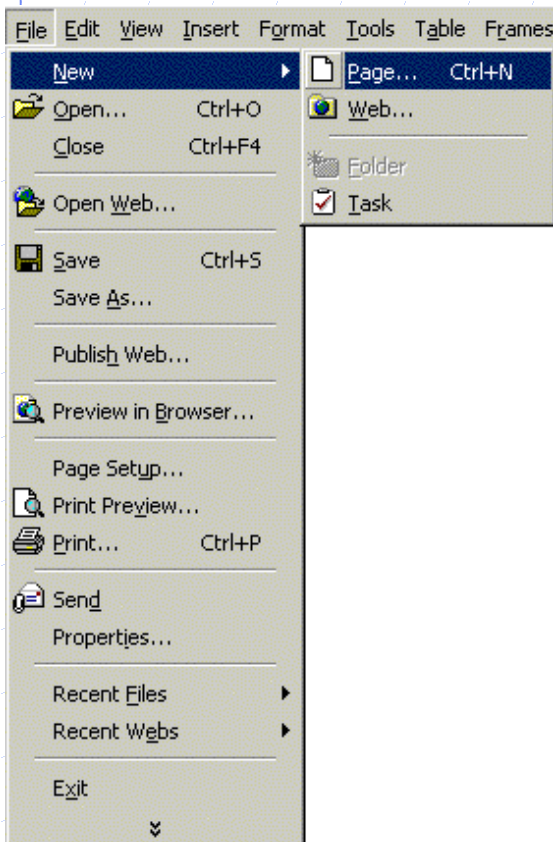
C:/My Documents/My Webs/Myweb

Možemo promijeniti ime

- FrontPage sam kreira dvije mape _PRIVATE i IMAGES, te početnu stranicu INDEX.HTM

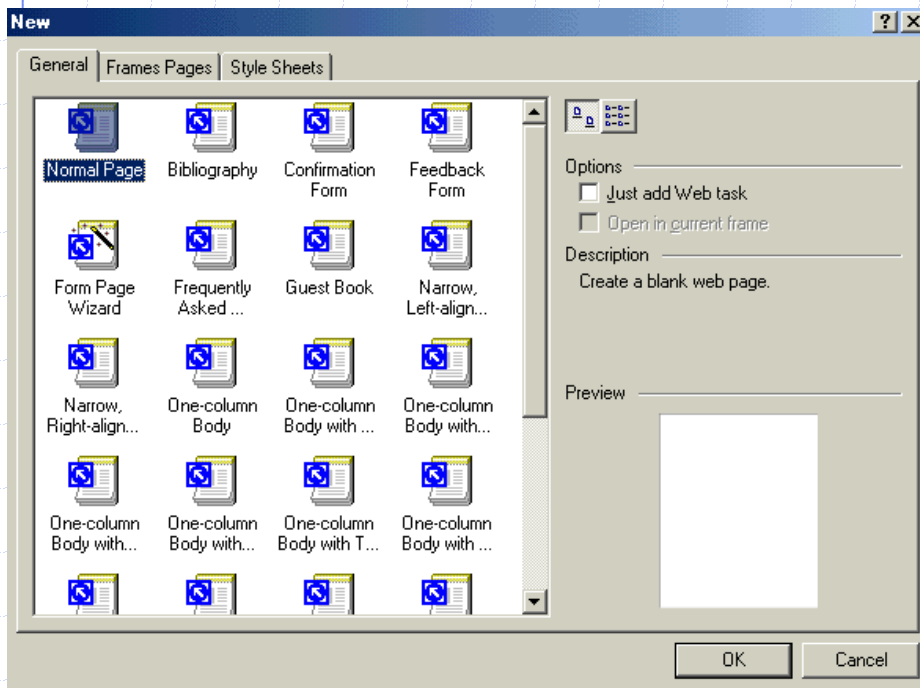
Izrada jednostavne web stranice

2. Upotreba predložaka

- Dodavanje novih web stranica
 - Otvorite meni **FILE**
 - Na meniju **FILE** odaberemo **NEW**
 - Na idućem meniju odaberemo **PAGE**

Izrada jednostavne web stranice

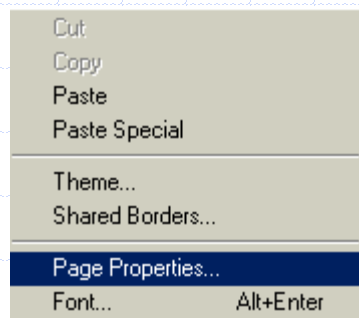
- U okviru za dijalog **NEW** odaberemo karticu **GENERAL**

Izrada jednostavne web stranice

- Unos elementa TITLE

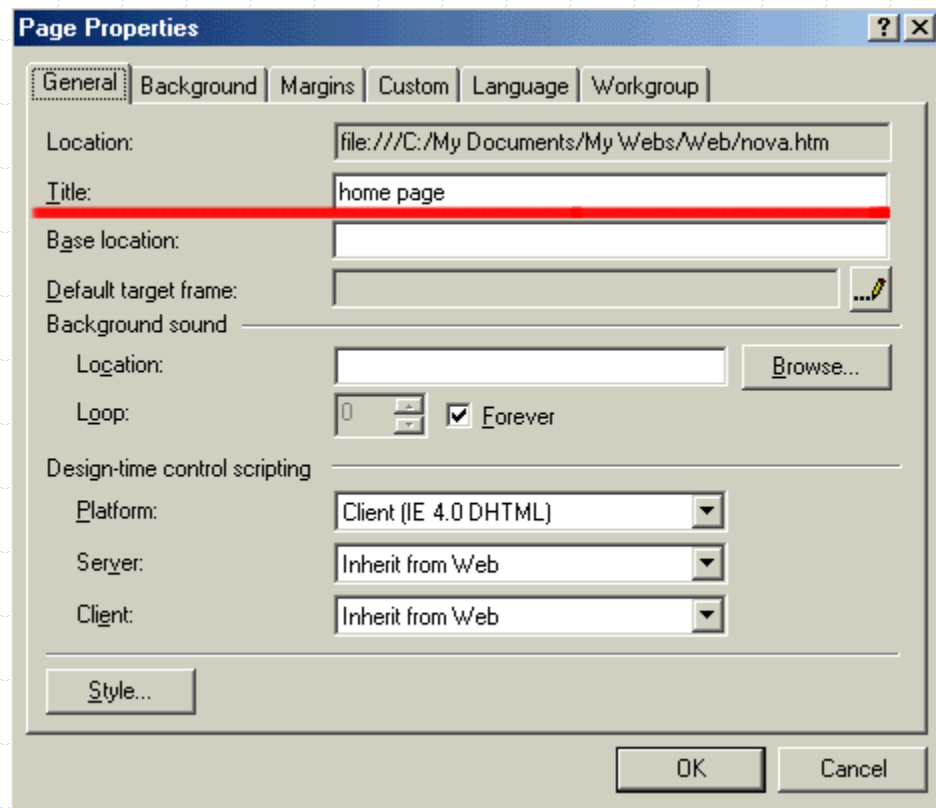
```
<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2">
<meta http-equiv="Content-Language" content="hr">
<meta name="GENERATOR" content="Microsoft FrontPage 4.0">
<meta name="ProgId" content="FrontPage.Editor.Document">

<title>home page</title>
</head>
```


- desnim klikom miša na radnoj stranici otvaramo meni
- odaberemo **PAGE PROPERTIES**

Izrada jednostavne web stranice

- u okviru za dijalog **PAGE PROPERTIES** odaberemo karticu **GENERAL**

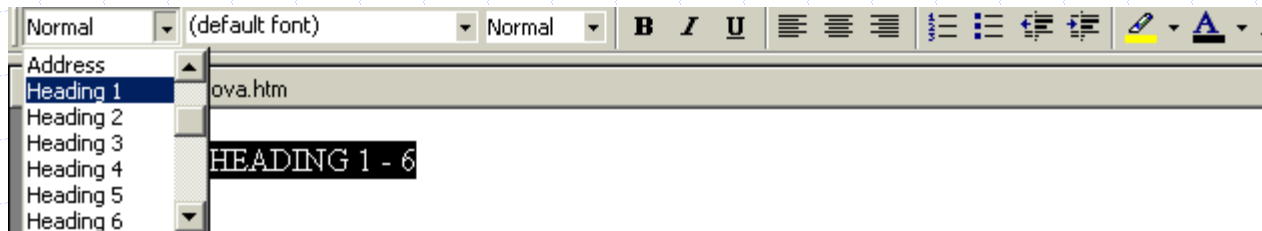
Izrada jednostavne web stranice

FORMATIRANJE TEKSTA

- ◆ unos elementa H (Heading)
- ◆ odabir fonta (stil, veličina, boja)
- ◆ odabir izgleda paragrafa (poravnanje, razmaci između redova, uvlake)
- ◆ odabir izgleda listi

Izrada jednostavne web stranice

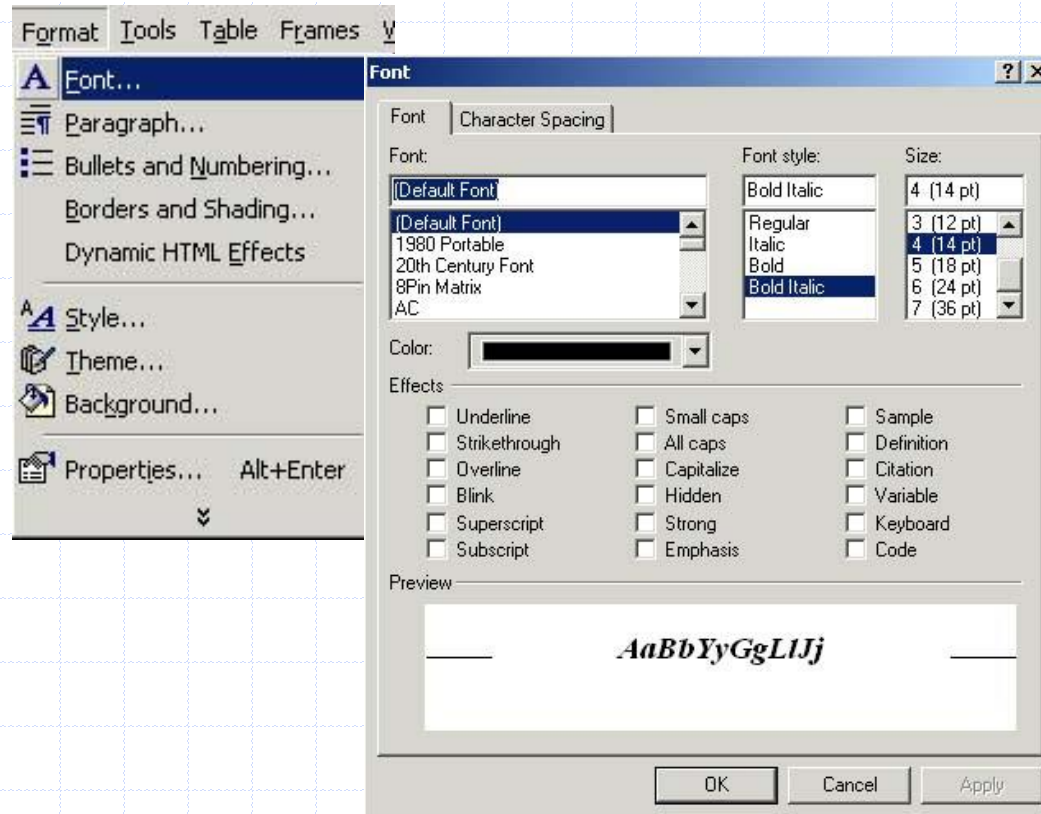
- Unos elementa H (Heading)
 - označimo tekst
 - odaberemo element **H (Heading 1...6)**

Izrada jednostavne web stranice

1. Odabir fonta

FORMAT – FONT – okvir za dijalog FONT

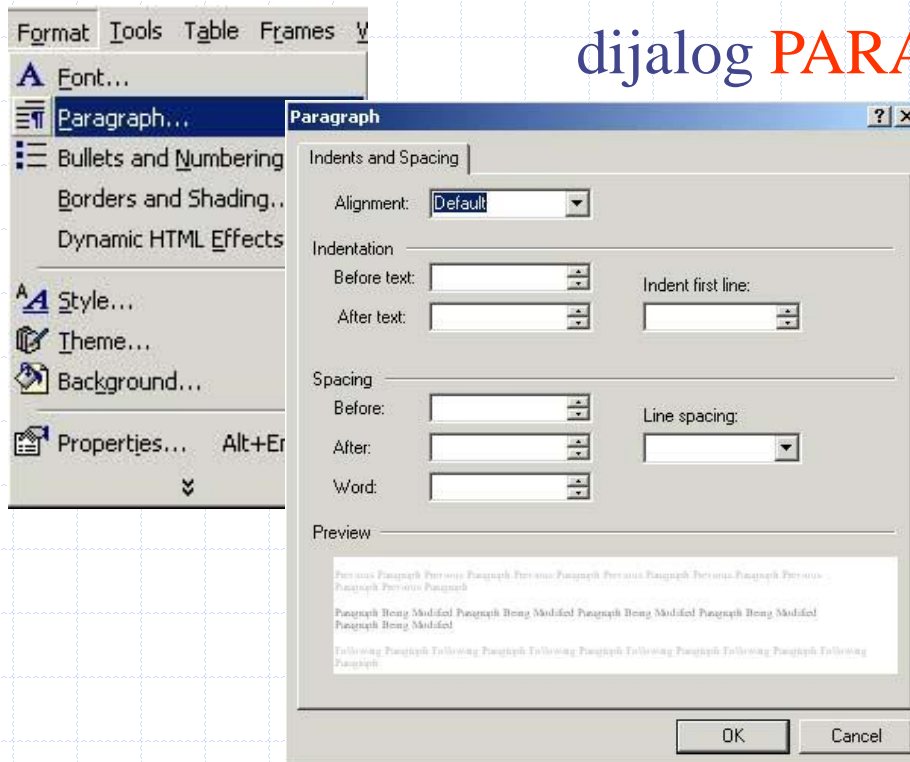

- vrsta fonta
- stil
- veličina
- boja
- efekti

Izrada jednostavne web stranice

2. Odabir izgleda paragrafa

FORMAT – PARAGRAF – kartica za dijalog **PARAGRAF**

- poravnanje
- uvlake
- razmak između redova i riječi

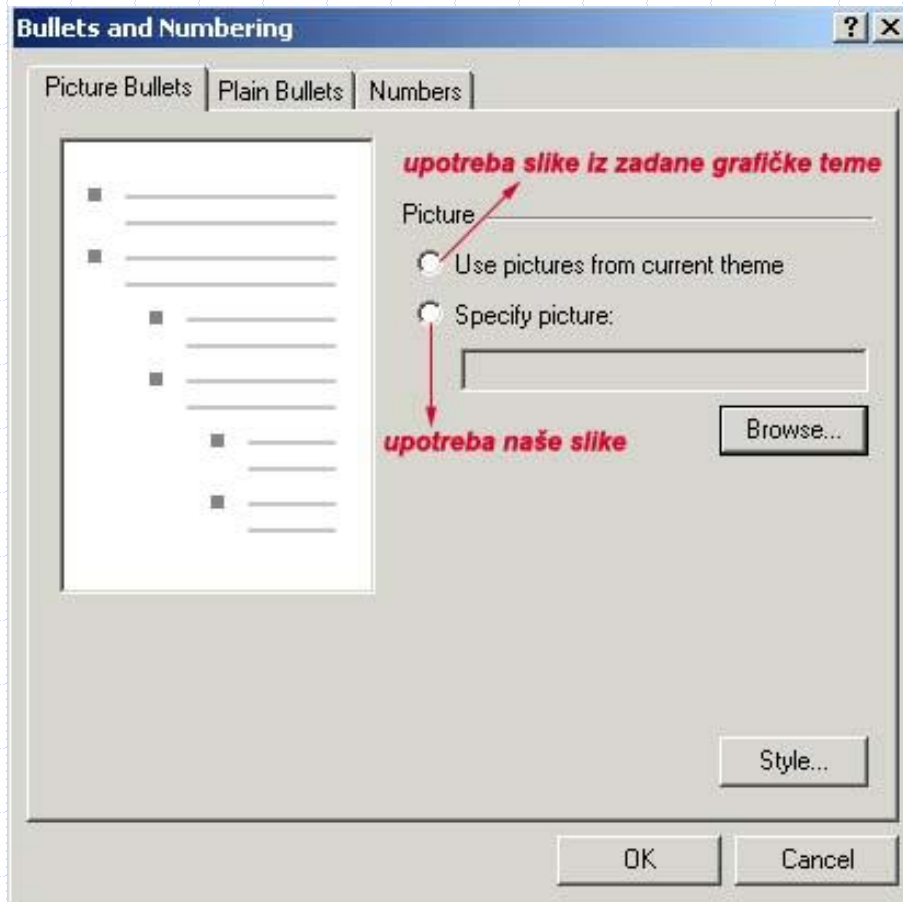
Izrada jednostavne web stranice

3. Odabir izgleda listi

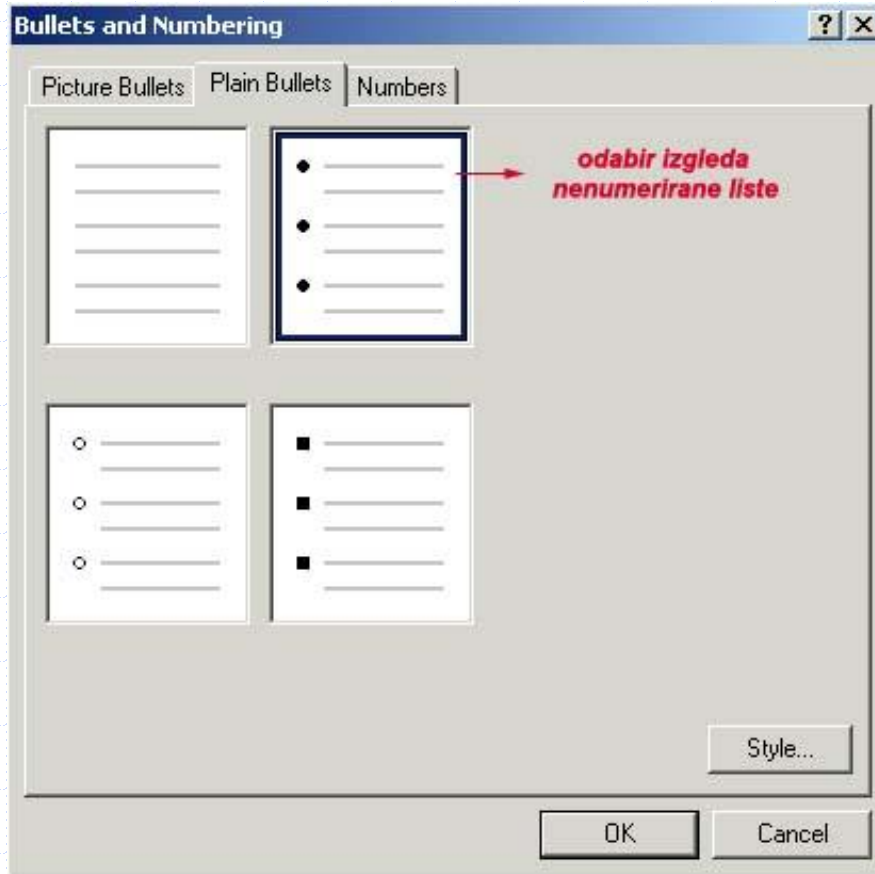
FORMAT – BULLETS AND NUMBERING

Izrada jednostavne web stranice

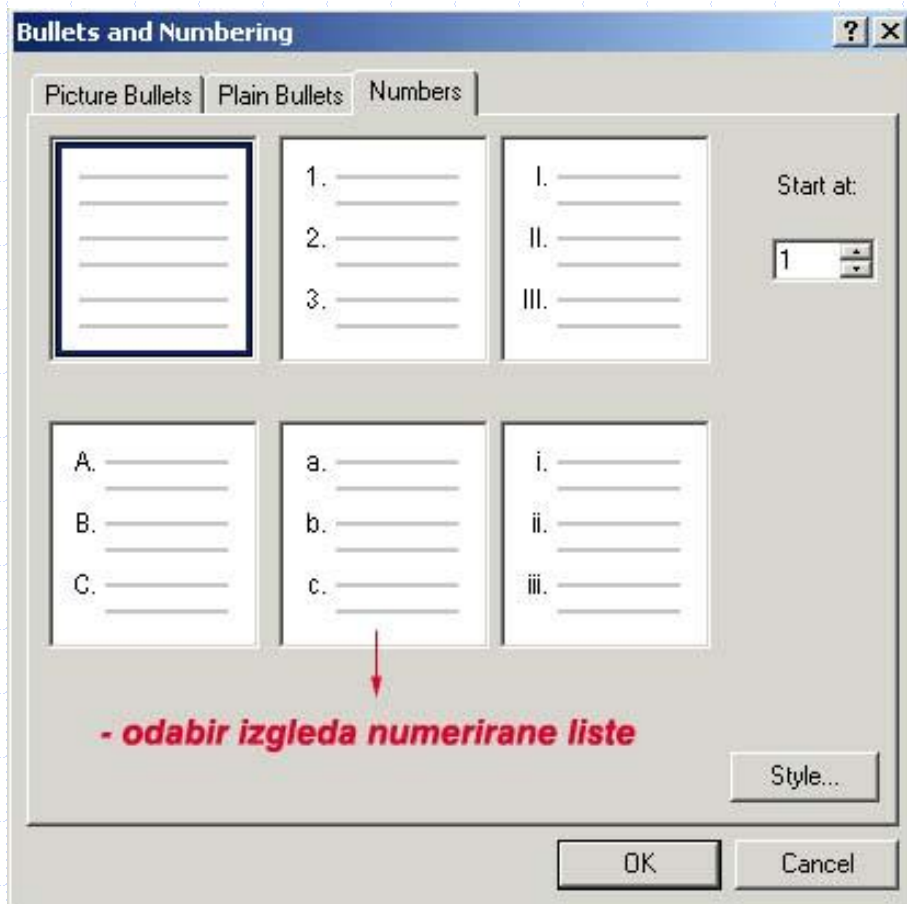
- U okviru za dijalog **BULLETS AND NUMBERING** odaberemo karticu **PICTURE BULLETS**

Izrada jednostavne web stranice

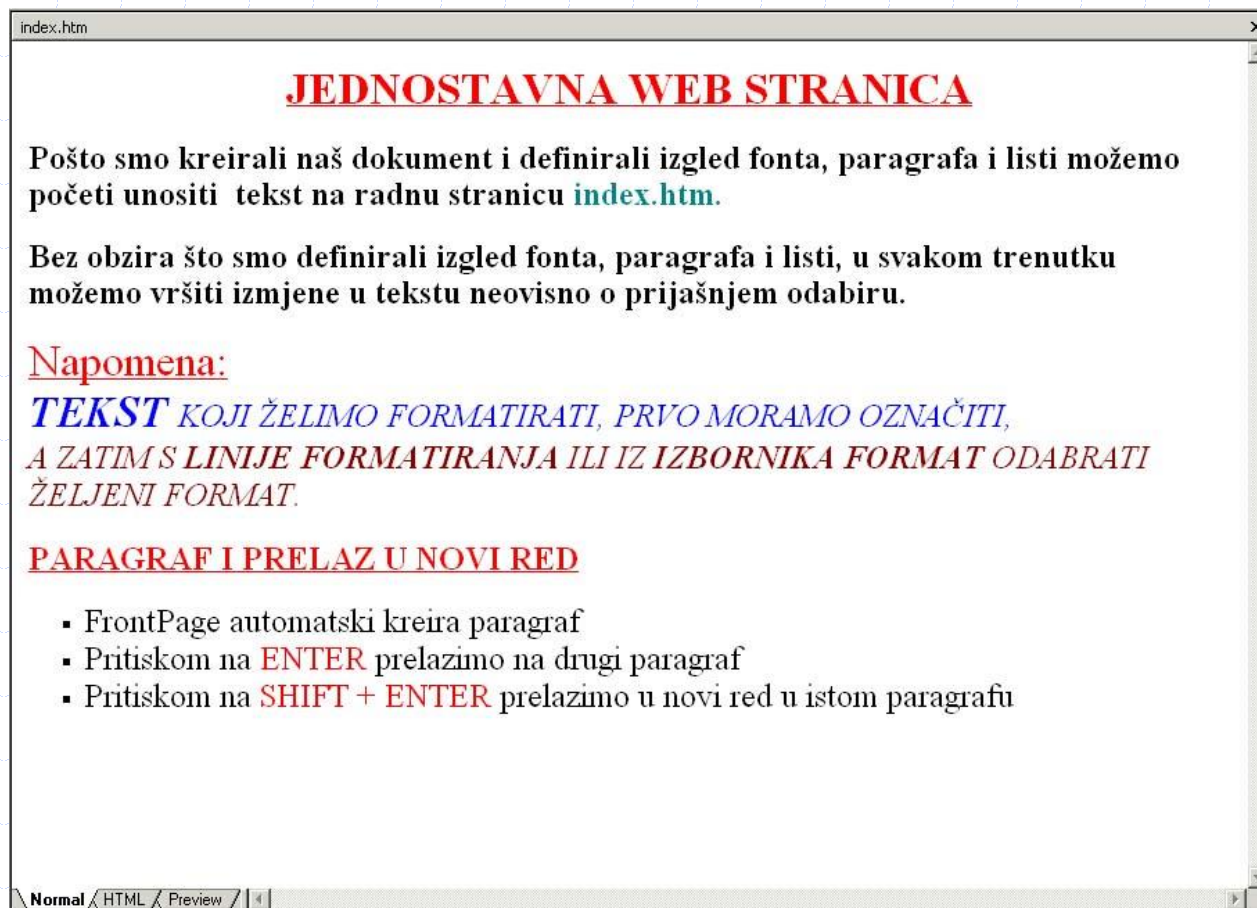
U okviru za dijalog **BULLETS AND NUMBERING** odaberemo karticu **PLAIN BULLETS**

Izrada jednostavne web stranice

U okviru za dijalog
**BULLETS AND
NUMBERING**
odaberemo karticu
NUMBERS

Izrada jednostavne web stranice

index.htm

JEDNOSTAVNA WEB STRANICA

Pošto smo kreirali naš dokument i definirali izgled fonta, paragrafa i listi možemo početi unositi tekst na radnu stranicu [index.htm](#).

Bez obzira što smo definirali izgled fonta, paragrafa i listi, u svakom trenutku možemo vršiti izmjene u tekstu neovisno o prijašnjem odabiru.

Napomena:

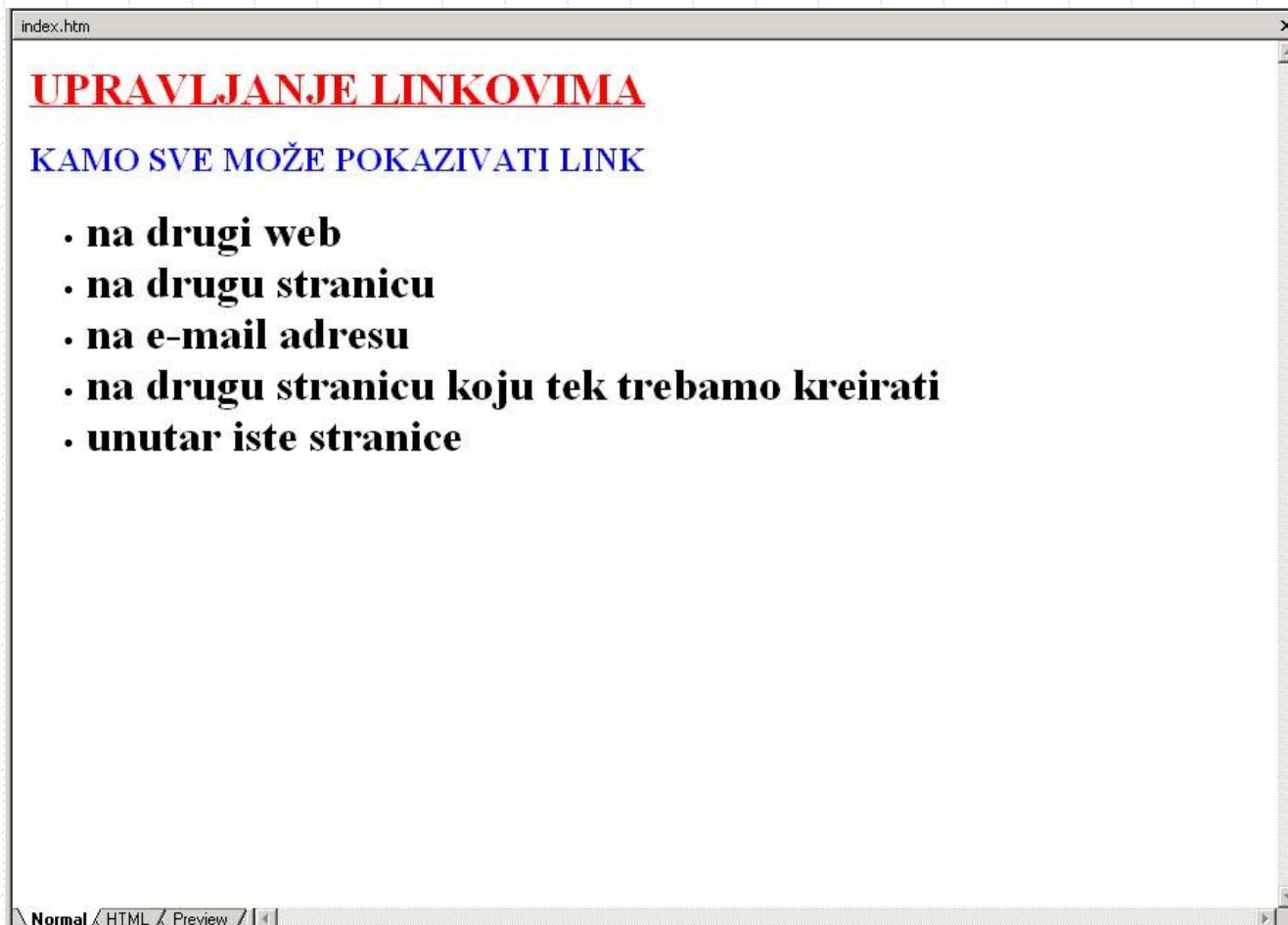
TEKST KOJI ŽELIMO FORMATIRATI, PRVO MORAMO OZNAČITI, A ZATIM S LINIJE FORMATIRANJA ILI IZ IZBORNIKA FORMAT ODABRATI ŽELJENI FORMAT.

PARAGRAF I PRELAZ U NOVI RED

- FrontPage automatski kreira paragraf
- Pritiskom na **ENTER** prelazimo na drugi paragraf
- Pritiskom na **SHIFT + ENTER** prelazimo u novi red u istom paragrafu

Normal HTML Preview

Upravljanje linkovima

The image shows a screenshot of a web browser window titled "index.htm". The content of the page is as follows:

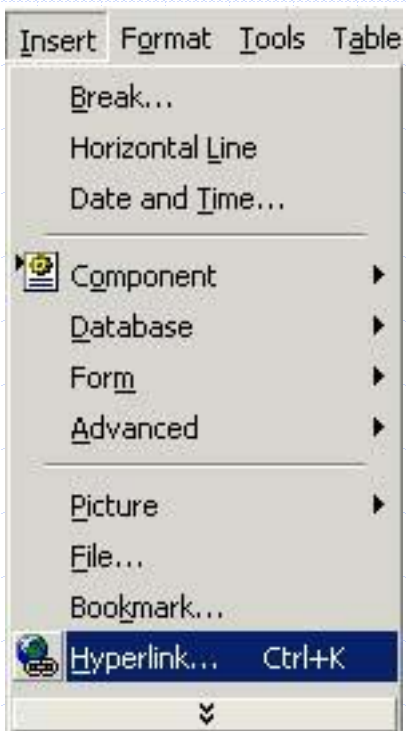
UPRAVLJANJE LINKOVIMA

KAMO SVE MOŽE POKAZIVATI LINK

- **na drugi web**
- **na drugu stranicu**
- **na e-mail adresu**
- **na drugu stranicu koju tek trebamo kreirati**
- **unutar iste stranice**

At the bottom of the browser window, there is a status bar with the text "Normal / HTML / Preview /" and a small icon.

Upravljanje linkovima

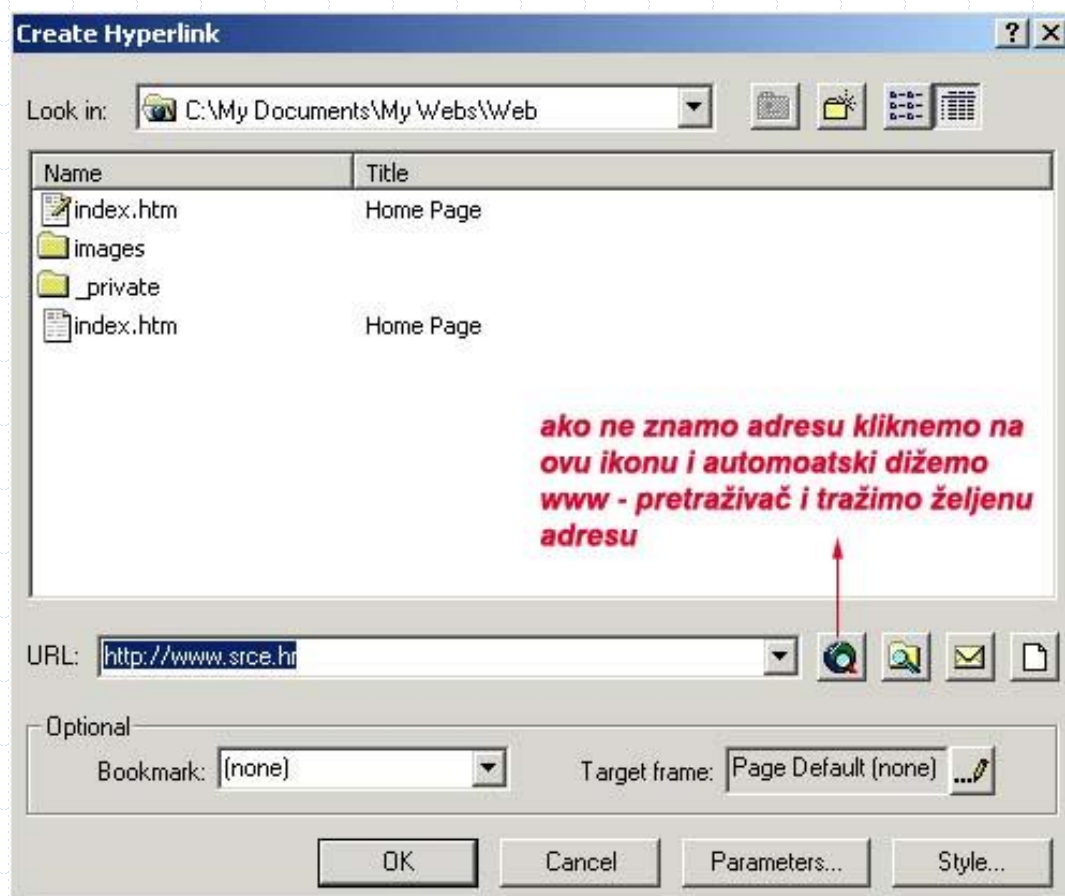
INSERT – HYPERLINK

Odabir linka sa linije alata

Upravljanje linkovima

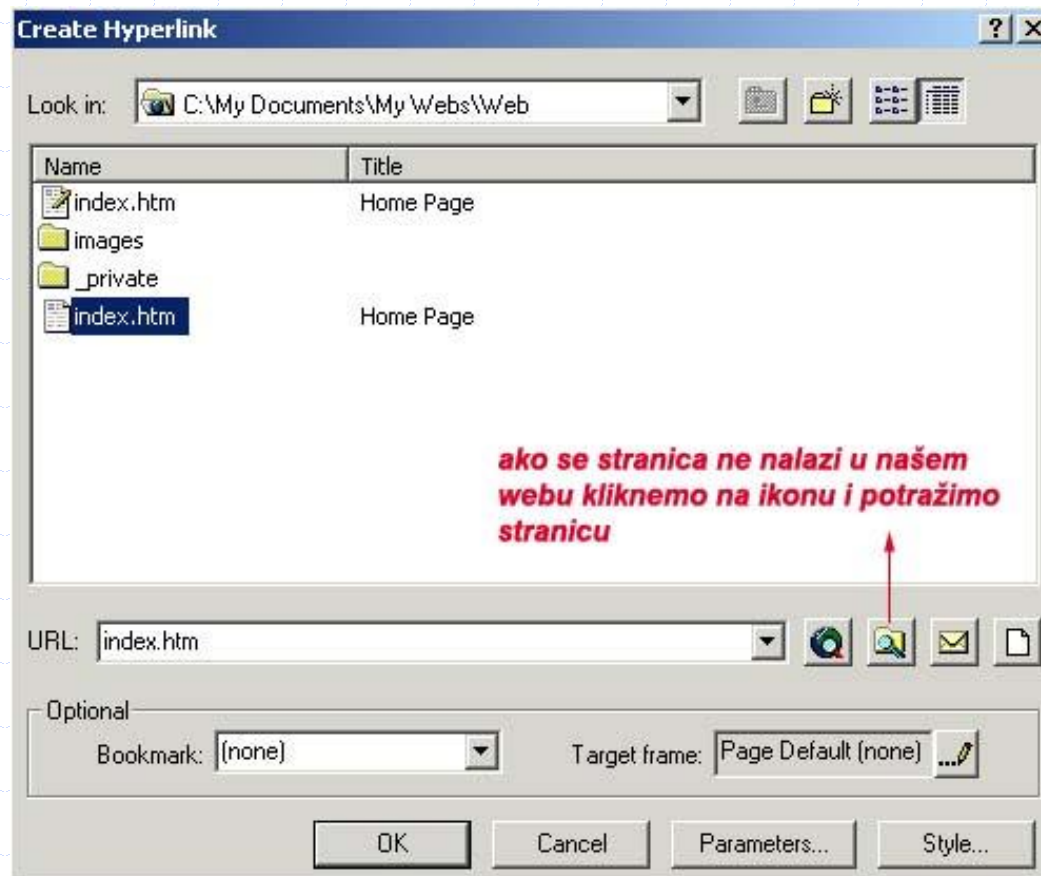
1. Na drugi web

- kartica za dijalog **CREATE HYPERLINK**

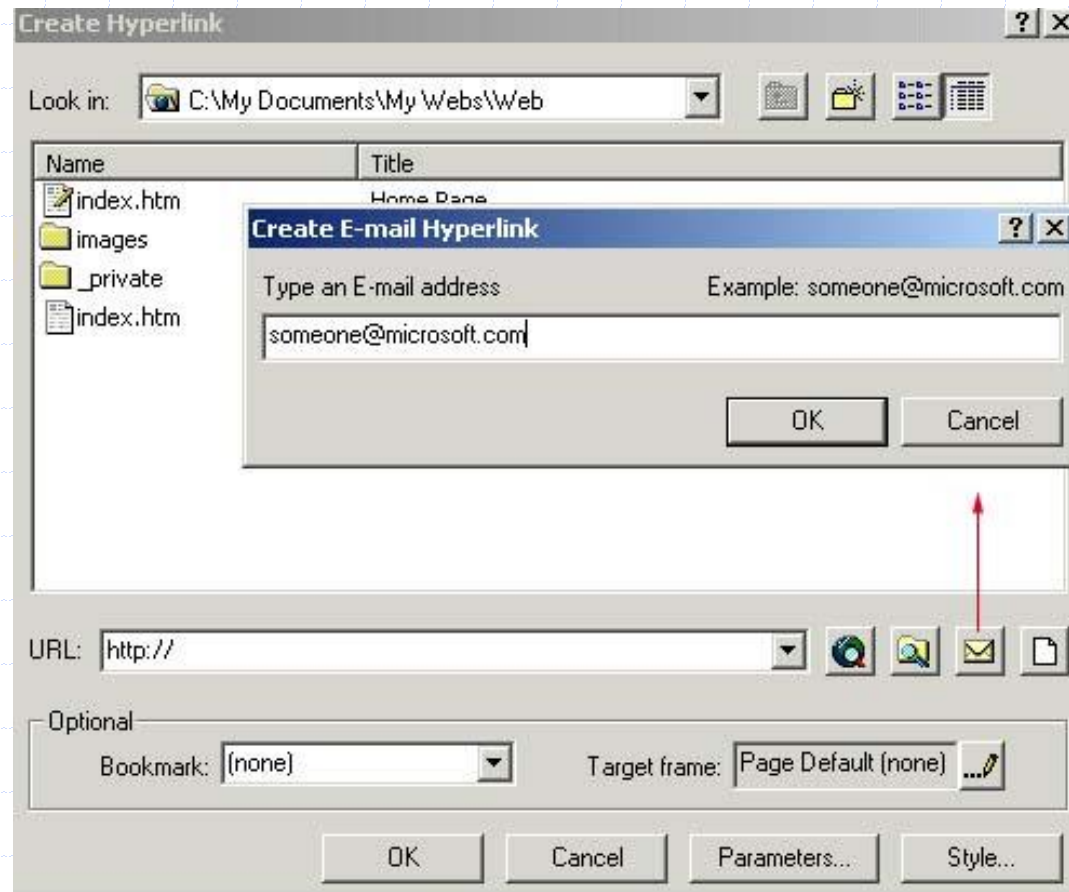
Upravljanje linkovima

2. Na drugu stranicu

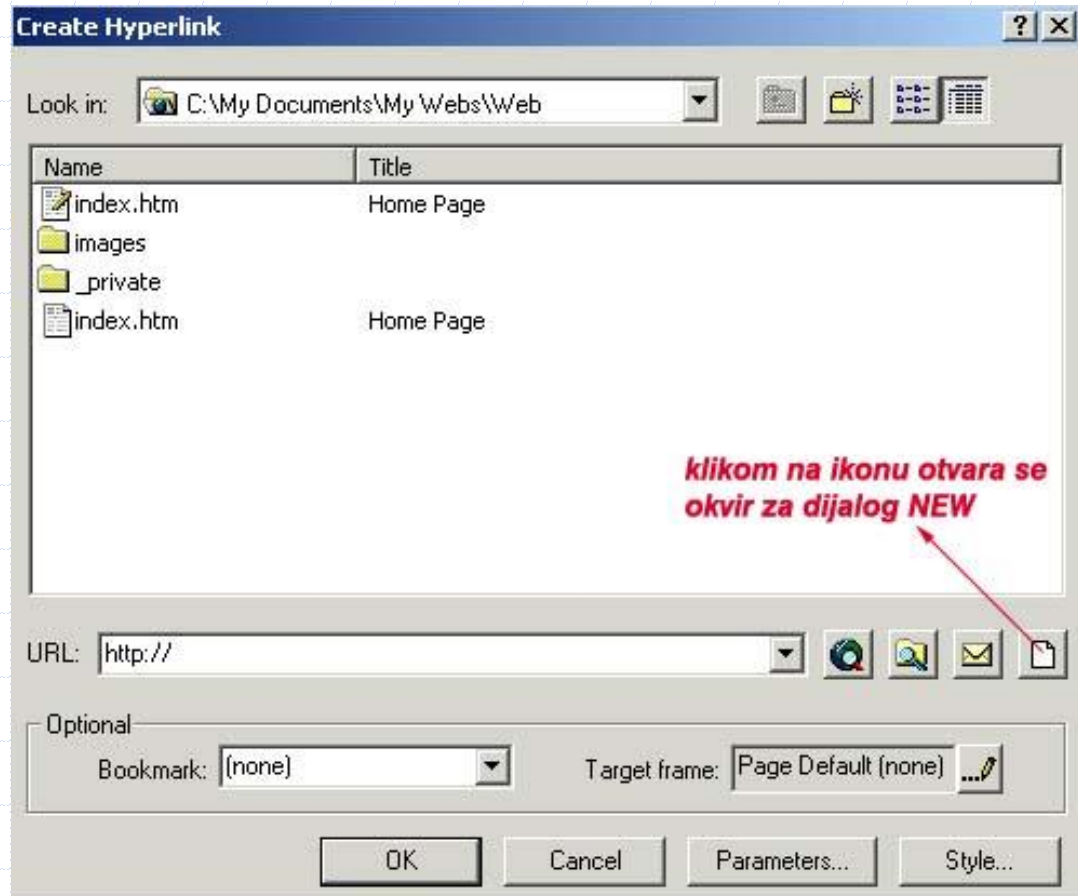
Upravljanje linkovima

3. Na e-mail adresu

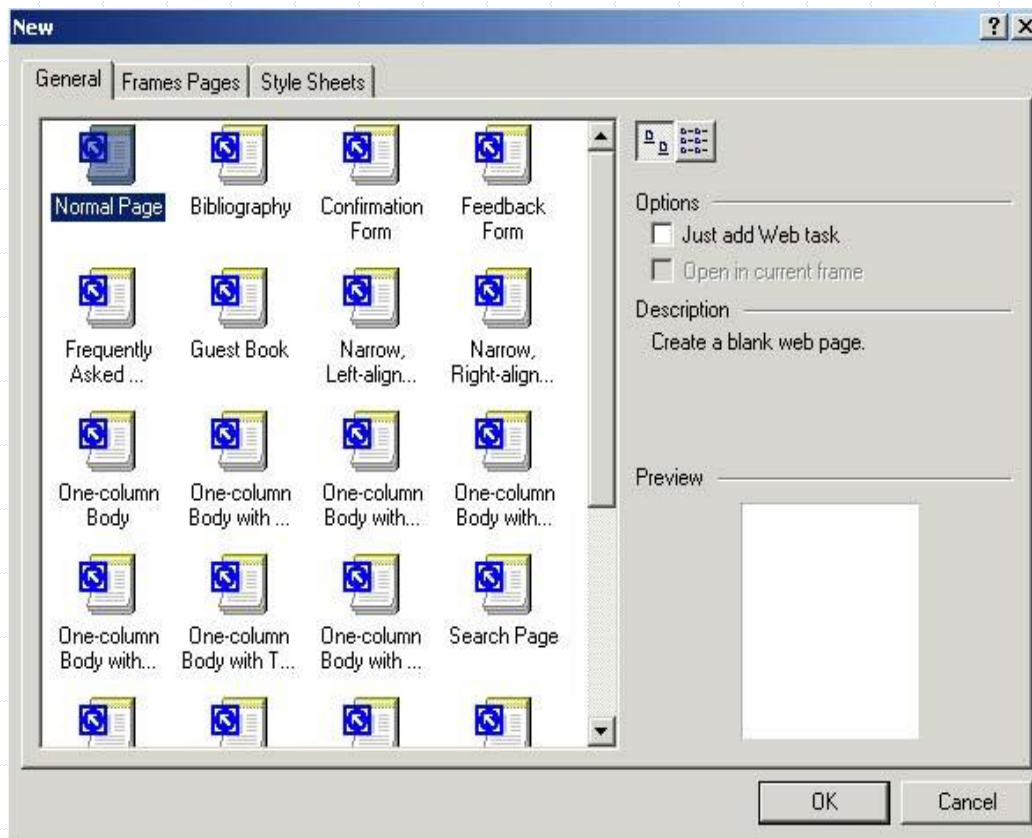
Upravljanje linkovima

4. Na drugu stranicu koju tek trebamo kreirati

Upravljanje linkovima

4. Na drugu stranicu koju tek trebamo kreirati.

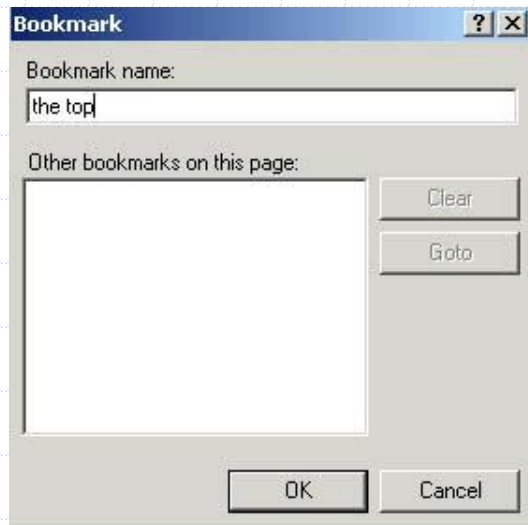

- **CTRL + S**
snimamo stranicu i
pohranjujemo je u naš
web

Upravljanje linkovima

5. Unutar iste stranice

- postavimo kursor na vrh stranice i pritisnemo **ENTER**
- pomaknemo se natrag do novo-kreiranog odlomka
- s menia **INSERT** odaberemo **BOOKMARK**

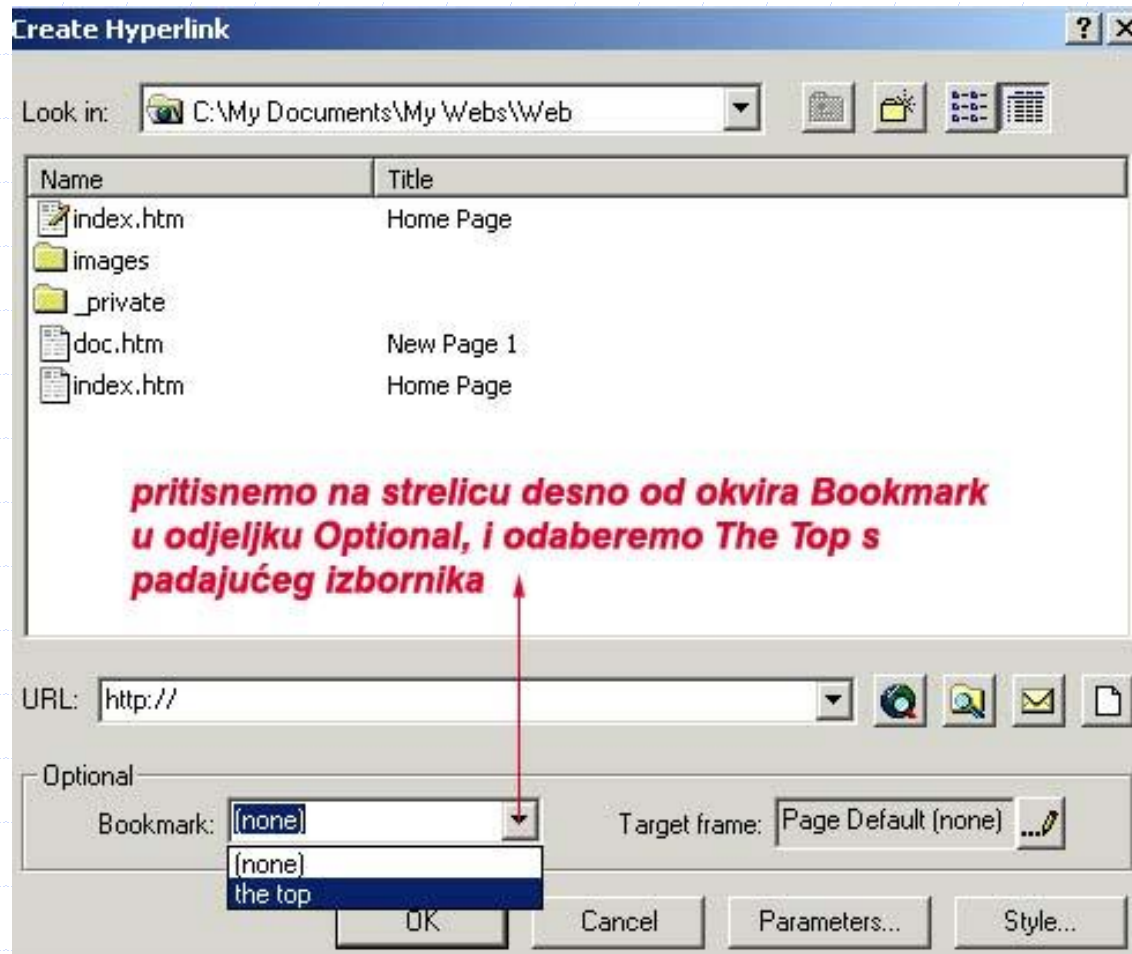
- u okviru za dijalog **BOOKMARK**
u okviru **BOOKMARK NAME**
upišemo **the top**

Upravljanje linkovima

5. Unutar iste stranice

- pomaknemo se prema dnu stranice i napišemo npr. “**NATRAG NA VRH**”
- označimo mišem i pritisnomo ikonu **HYPERLINK**

Upravljanje linkovima

Elementi grafike

index.htm

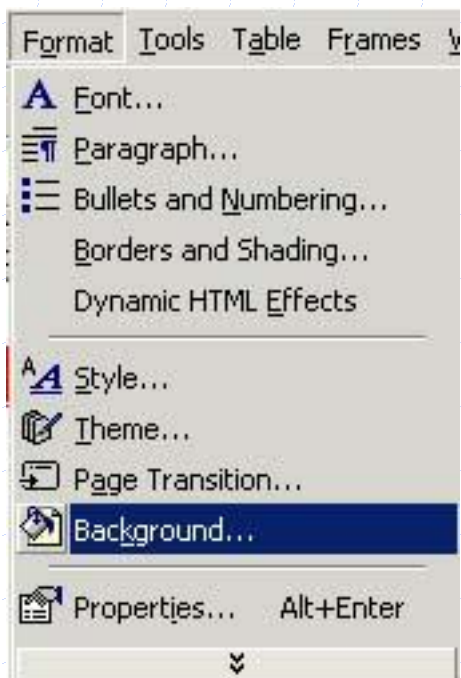
ELEMENTI GRAFIKE

- **boja teksta i pozadine**
- **boja linkova**
- **horizontalne crte**
- **slike unutar teksta**
- **slike kao polazište linka**
- **clip art-ovi**

Normal HTML Preview

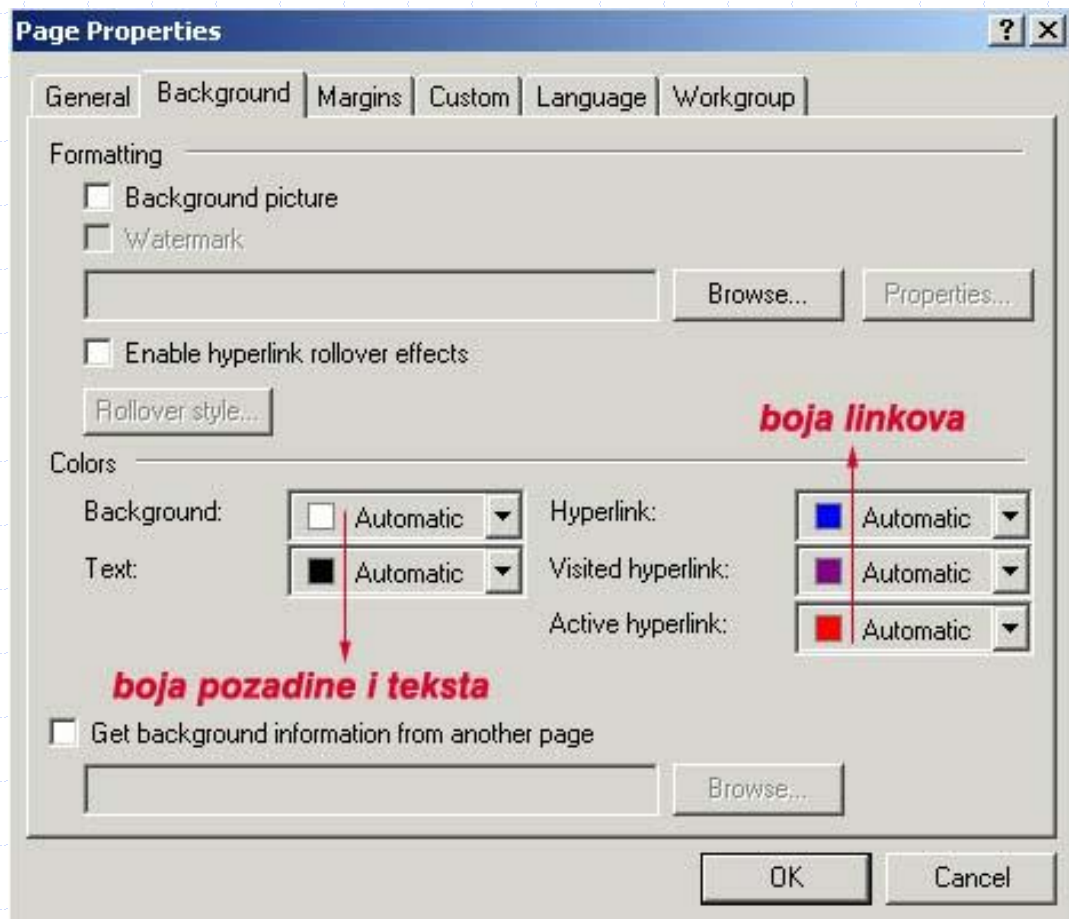
Elementi grafike

1. Boja teksta, pozadine i linkova

FORMAT – BACKGROUND

Elementi grafike

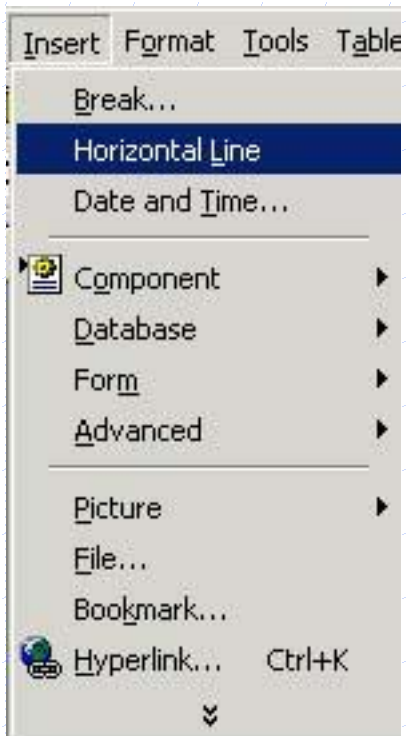

- u okviru za dijalog odaberite karticu

BACKGROUND

Elementi grafike

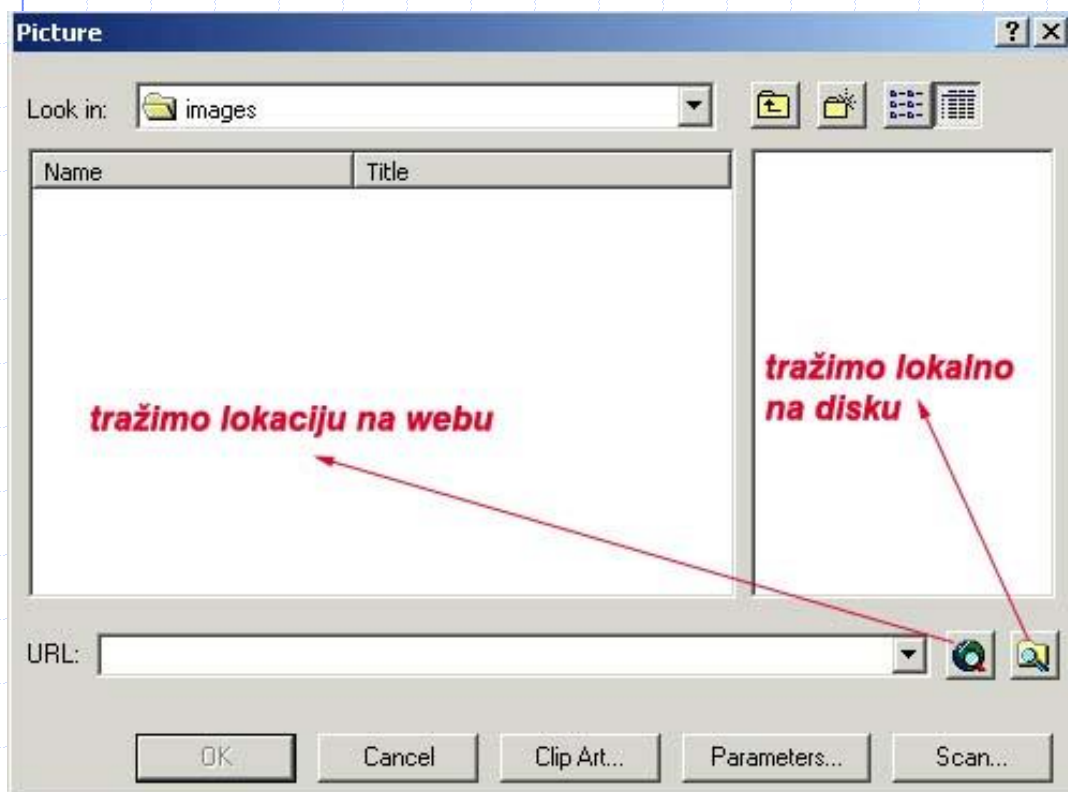
2. Horizontalne crte

INSERT – HORIZONTAL LINE

Elementi grafike

3. Slike unutar teksta

INSERT – PICTURE
– FROM FILE

Elementi grafike

- nakon što se slika pojavila na našoj radnoj stranici izvršavamo snimanje **CTRL + S**
- otvara nam se okvir za dijalog **SAVE EMBEDDED FILES**

Elementi grafike

- klikom miša na sliku pozivamo navigacijsku traku **PICTURES**

Elementi grafike

4. Slika kao polazište linka

- postupak je **isti kao i kod teksta**, samo što sada umjesto teksta **označimo sliku** (kliknemo mišem) i pozovemo okvir za dijalog **CREATE HYPERLINK**

Elementi grafike

Clip Art

- ◆ u meniu **INSERT** odaberemo **PICTURE**
- ◆ u meniu odaberemo **CLIP ART**
- ◆ otvara nam se okvir za dijalog
CLIP ART GALLERY
- ◆ izaberemo željeni **CLIP ART**

tabele

1. Draw table

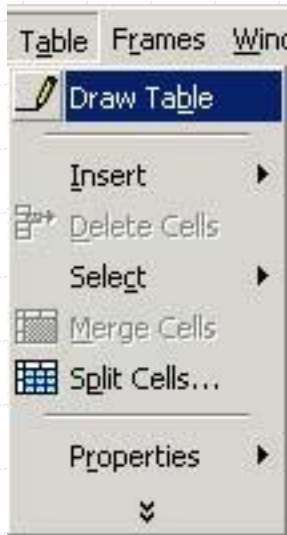

TABLE – DRAW TABLE

tabele

The screenshot shows a web editor window titled 'index.htm'. The main content area contains the word 'TABLICE' in a large, red, serif font, underlined. Below it is the heading '1. Draw Table'. A table is displayed with the text 'CRTANA TABLICA' in its center. The table has three columns and two rows. Below the table is a 'Tables' navigation bar with various icons for table manipulation. A red arrow points from the table icon in the navigation bar to the text 'automatski se otvara navigacijska traka TABLES'.

index.htm

TABLICE

1. Draw Table

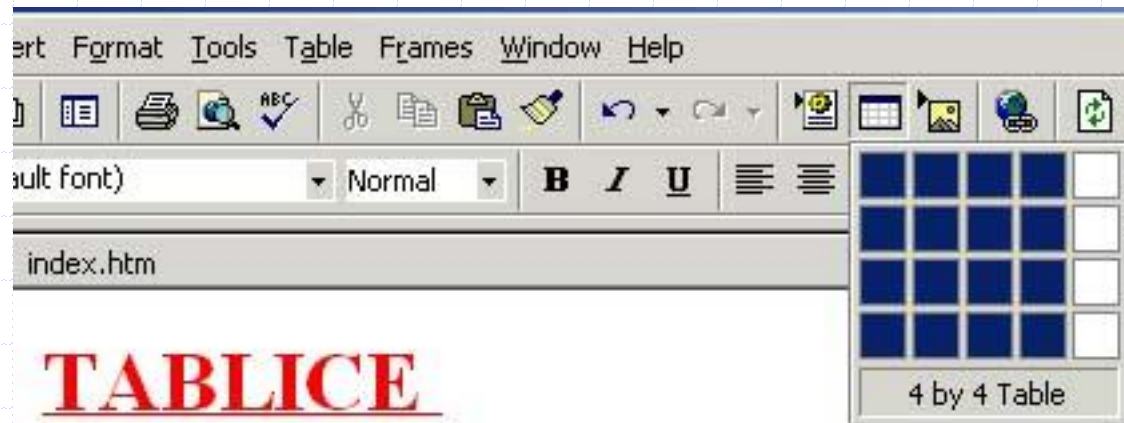
	CRTANA TABLICA	

▼ Tables

automatski se otvara navigacijska traka TABLES

tabele

2. Linija alata

TABLICE

2. Linija alata

tabele

3. Insert table

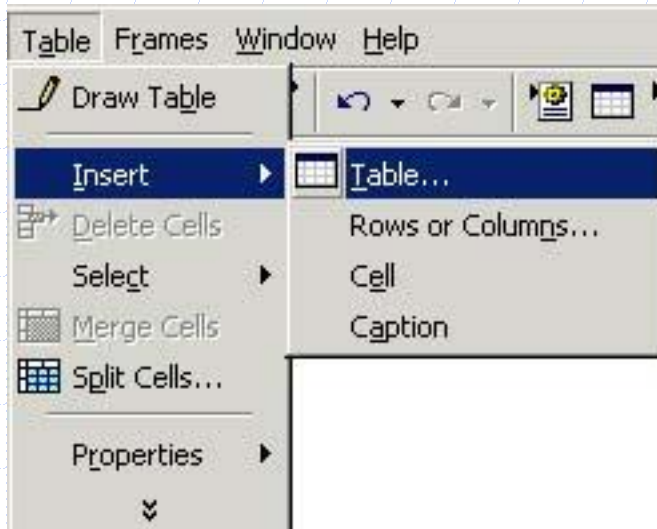

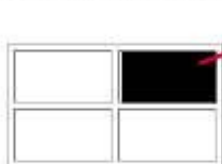
TABLE – INSERT – TABLE

tabele

index.htm

TABLICE

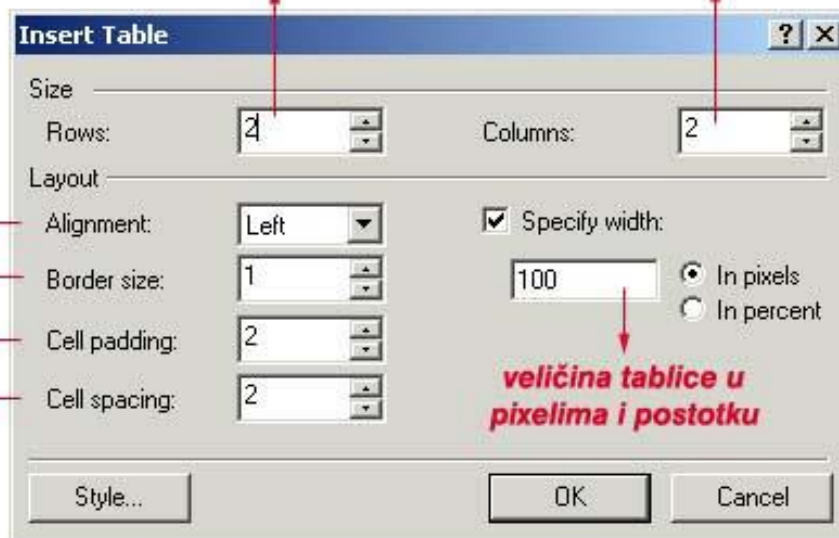
3. Insert table

ćelija

broj redova

broj kolona

Insert Table

Size

Rows: 2 Columns: 2

Layout

Alignment: Left Specify width:

Border size: 1 100 In pixels In percent

Cell padding: 2

Cell spacing: 2

Style... OK Cancel

poravnanje

debljina

okvira

prostor

unutar ćelija

prostor između

ćelija

veličina tablice u
pixelima i postotku

- okvir za dijalog
INSERT TABLE

tabele

- Formatiranje tabele

index.htm

TABLICE

Formatiranje tablice

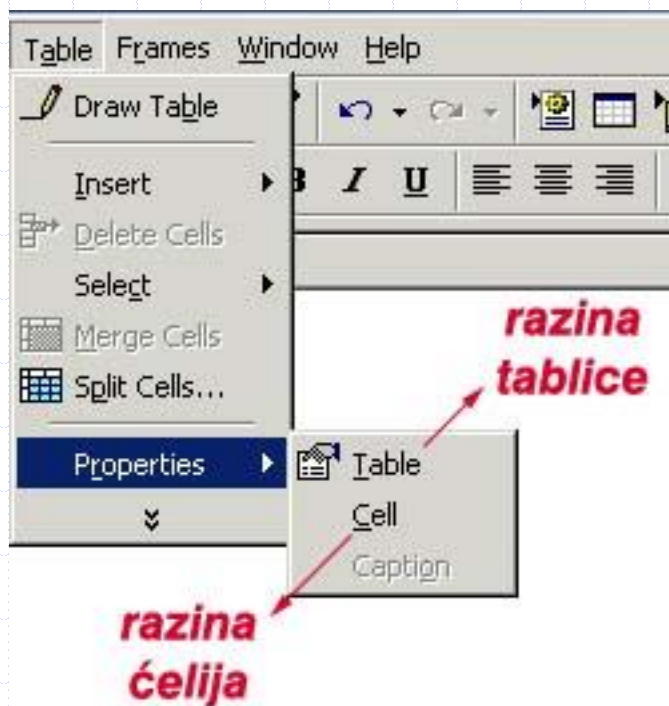
"princip formatiranja"

- označiti ćelije i tek onda pristupiti formatiranju

tabele

- formatiranje tabele

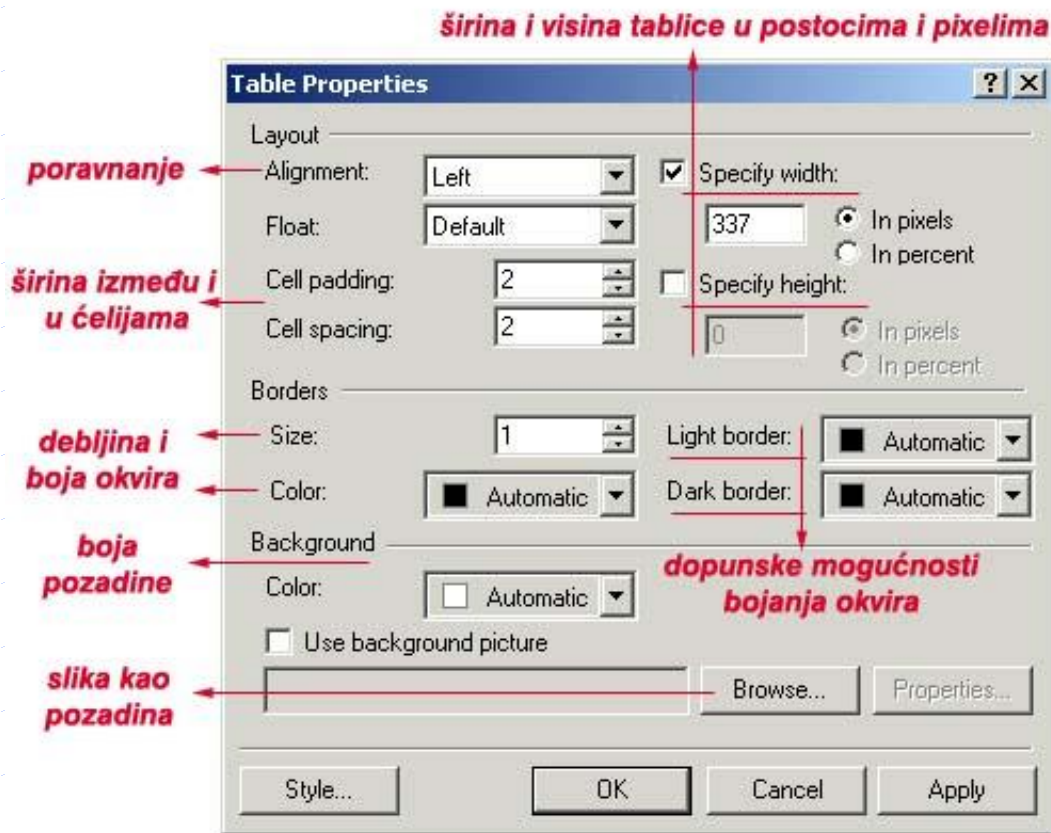

1. na nivou cijele tabele

2. na nivou ćelija

tabele

1. Formatiranje na nivou cijele tabele

- okvir za dijalog **TABLE PROPERTIES**

tabele

2. Formatiranje na nivou ćelija

- okvir za dijalog **CELL PROPERTIES**

tabele

Česte akcije formatiranja

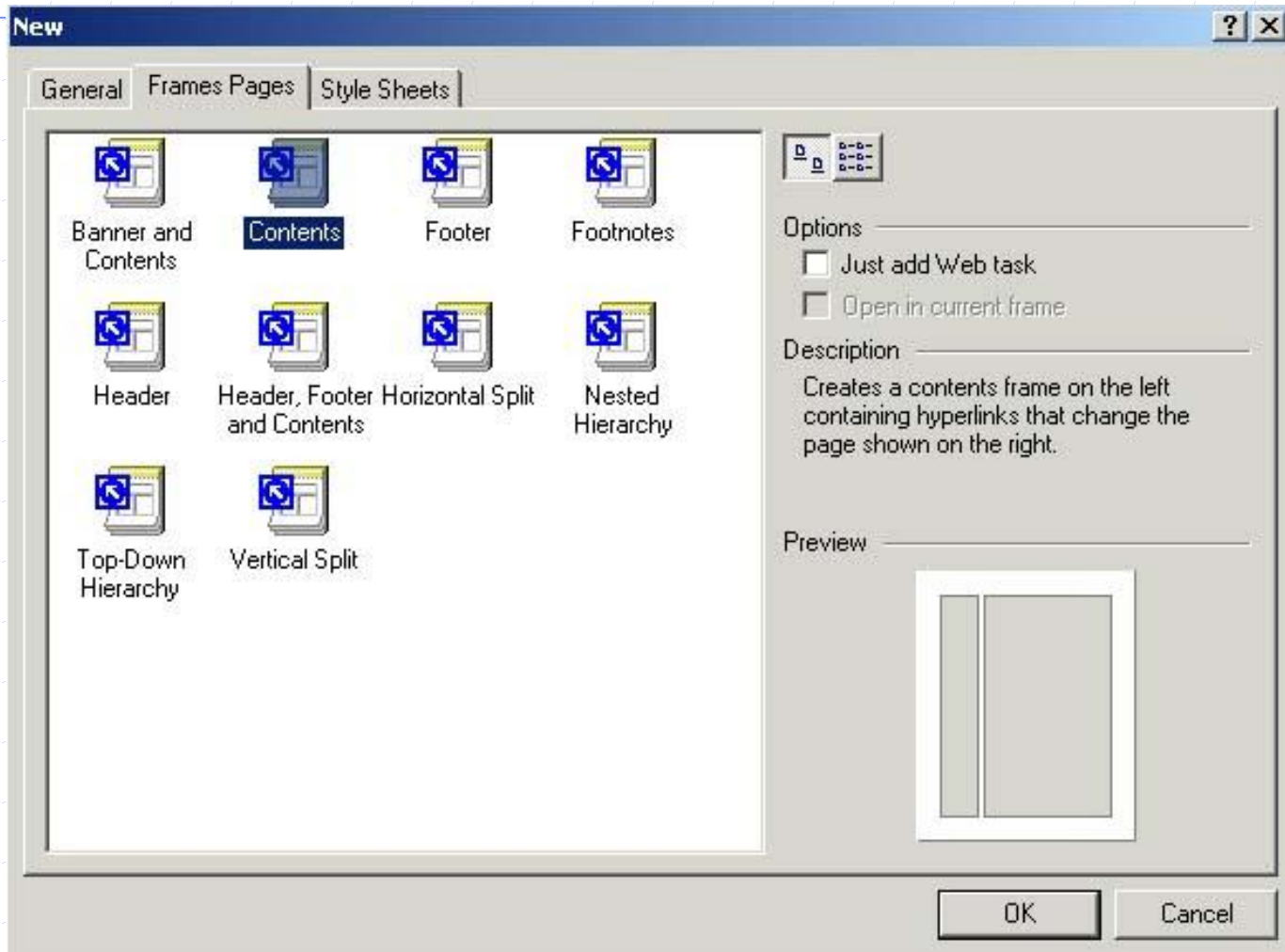
- ◆ umetanje redova i kolona **TABLE – INSERT – ROWS AND COLUMNS**
- ◆ brisanje ćelija **TABLE – DELETE CELLS**
- ◆ spajanje ćelija **TABLE – MERGE CELLS**
- ◆ razdvajanje ćelija **TABLE – SPLIT CELLS**

Okviri

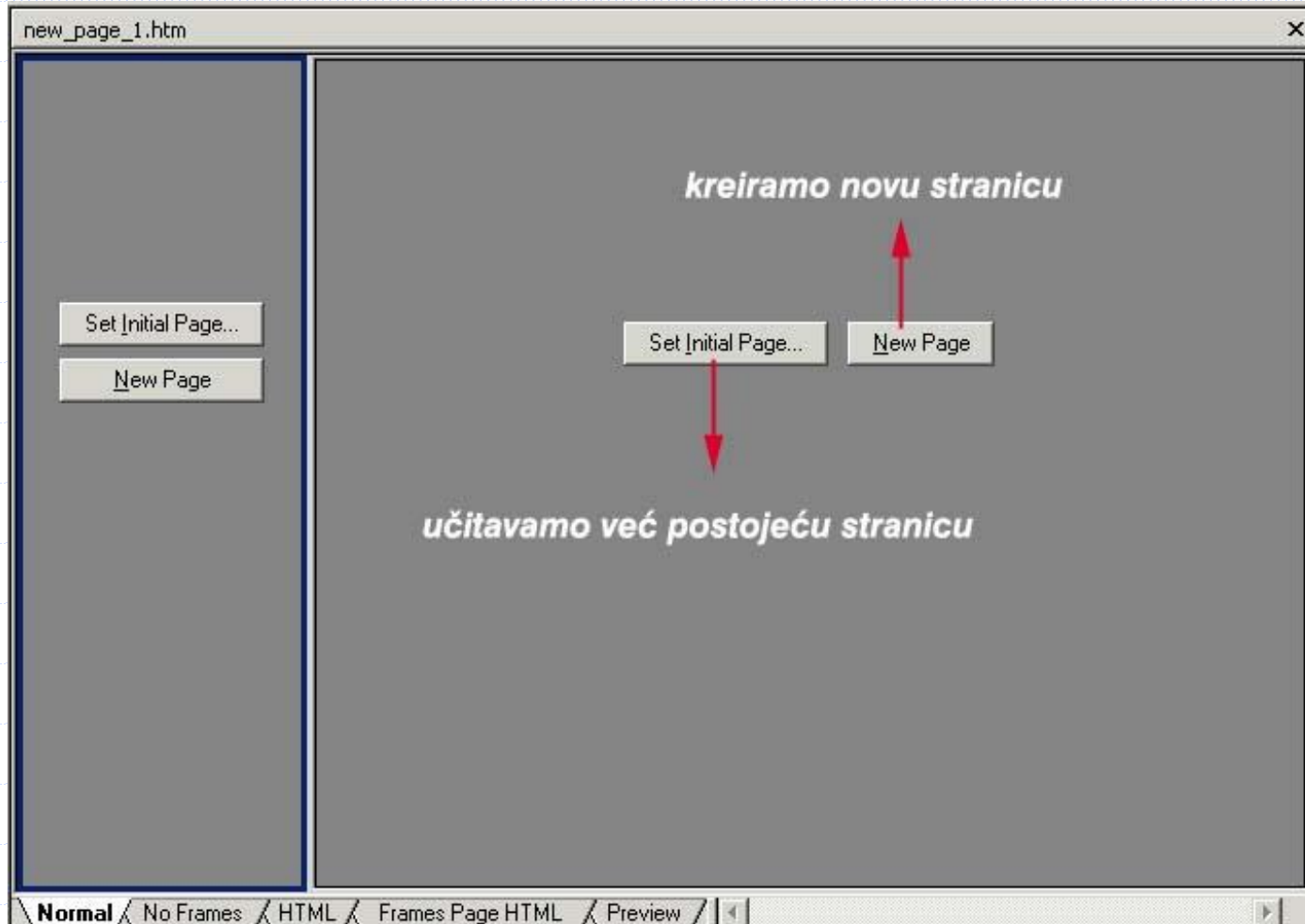
Kreiranje stranice sa okvirima

- ◆ **FILE – NEW – PAGE**
- ◆ otvara nam se okvir za dijalog **NEW**
- ◆ odaberite karticu **FRAME PAGES**

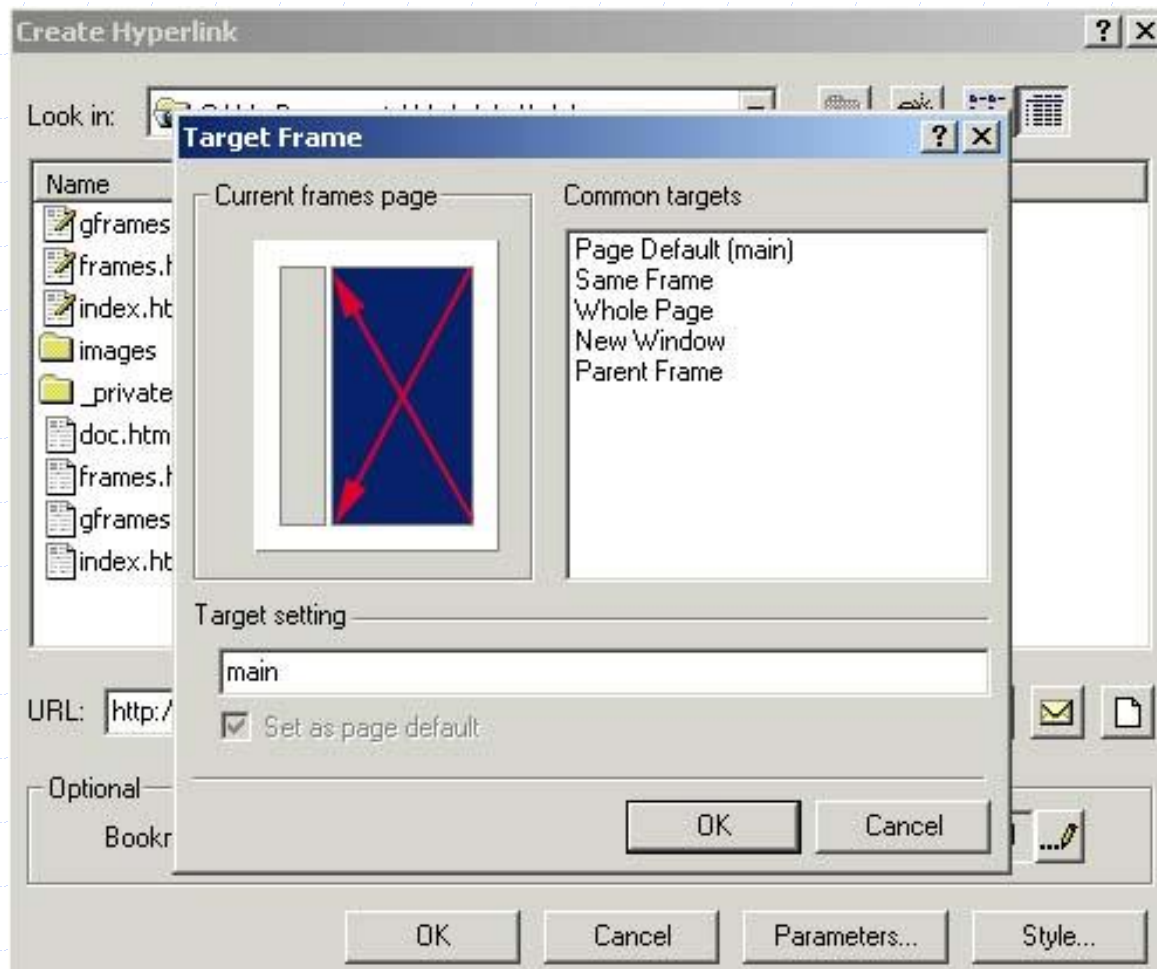
Okviri

Okviri

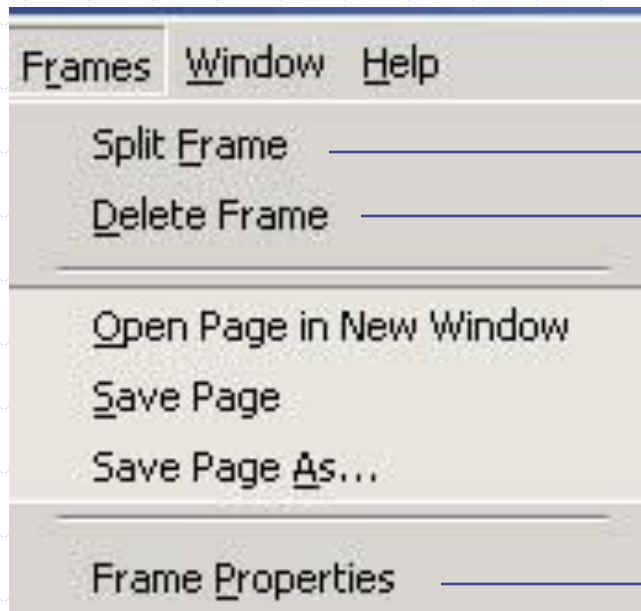
Okviri

- opcija
TARGET FRAME

Okviri

Formatiranje okvira

FRAMES

→ razdvajanje okvira

→ brisanje okvira

• otvaramo okvir za dijalog

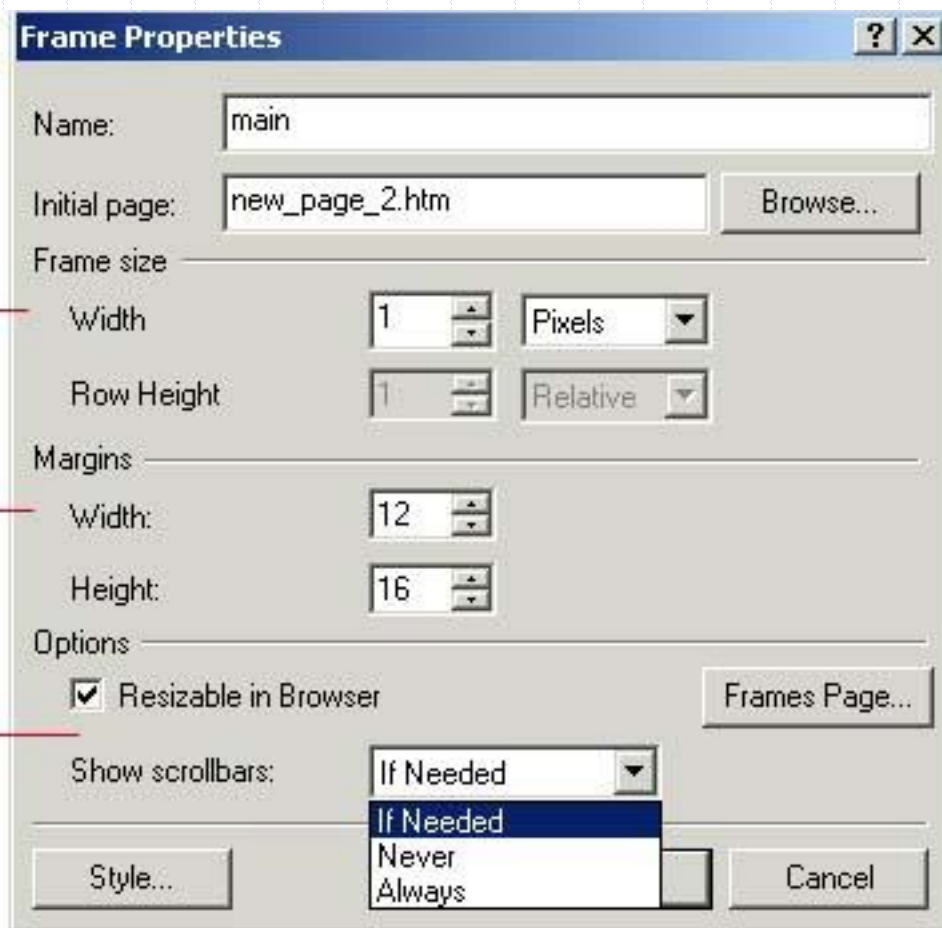
FRAME PROPERTIES

Okviri

veličina okvira

marginine

opcije za klizač stranice

grafičke mape

CLIENT-SIDE IMAGEMAPS

nova.htm

SLIKOVNE MAPE

CLIENT-SIDE IMAGEMAPS

- SLIKE OSJETLJIVE NA DODIR

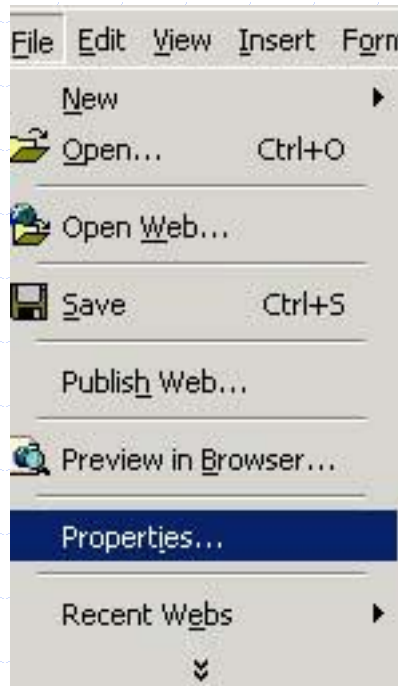

grafičke mape

CLIENT- SIDE IMAGEMAPS

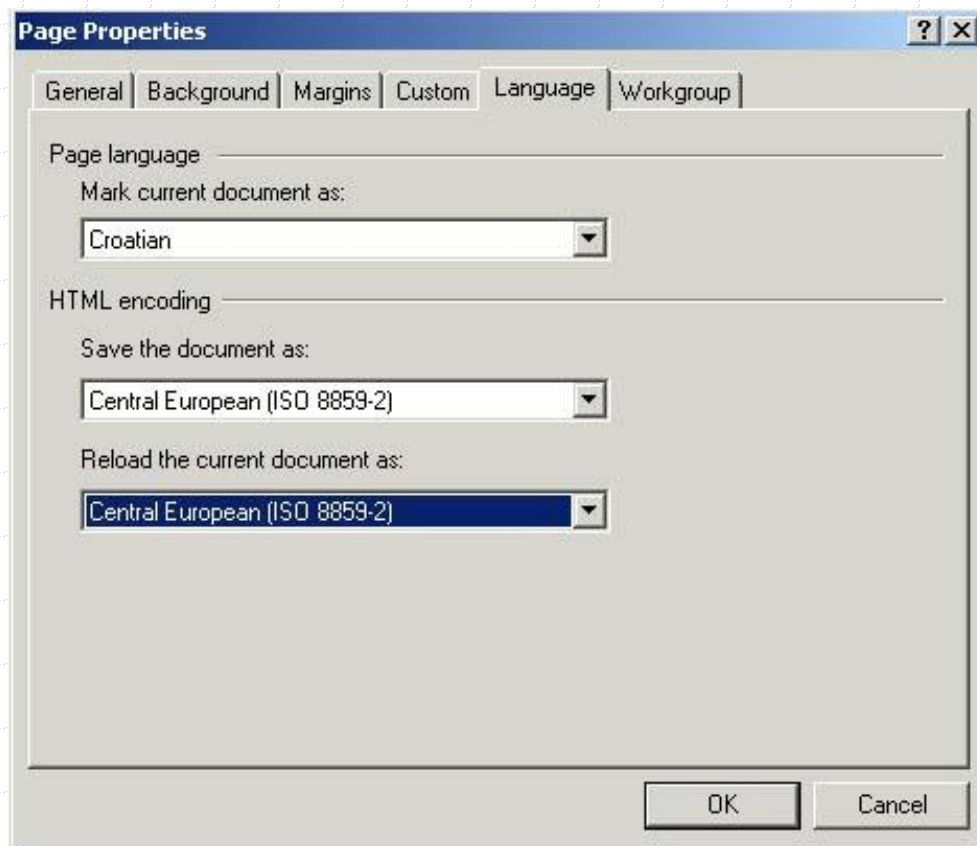
- ◆ odaberemo željenu sliku
- ◆ klikom na sliku otvara nam se navigacijska traka **PICTURES**
- ◆ alatima za odabir označimo dio slike
- ◆ otvara nam se okvir za dijalog **CREATE HYPERLINK**

Upotreba srpskog jezika i pisma u izradi stranica

FILE – PROPERTIES

Upotreba srpskog jezika i pisma u izradi stranica

- u okviru za dijalog **PAGE PROPERTIES** odaberemo karticu **LANGUAGE**

**Central European
(ISO 8859-2)**

Upotreba srpskog jezika i pisma u izradi stranica

- provjeriti u HTML prikazu

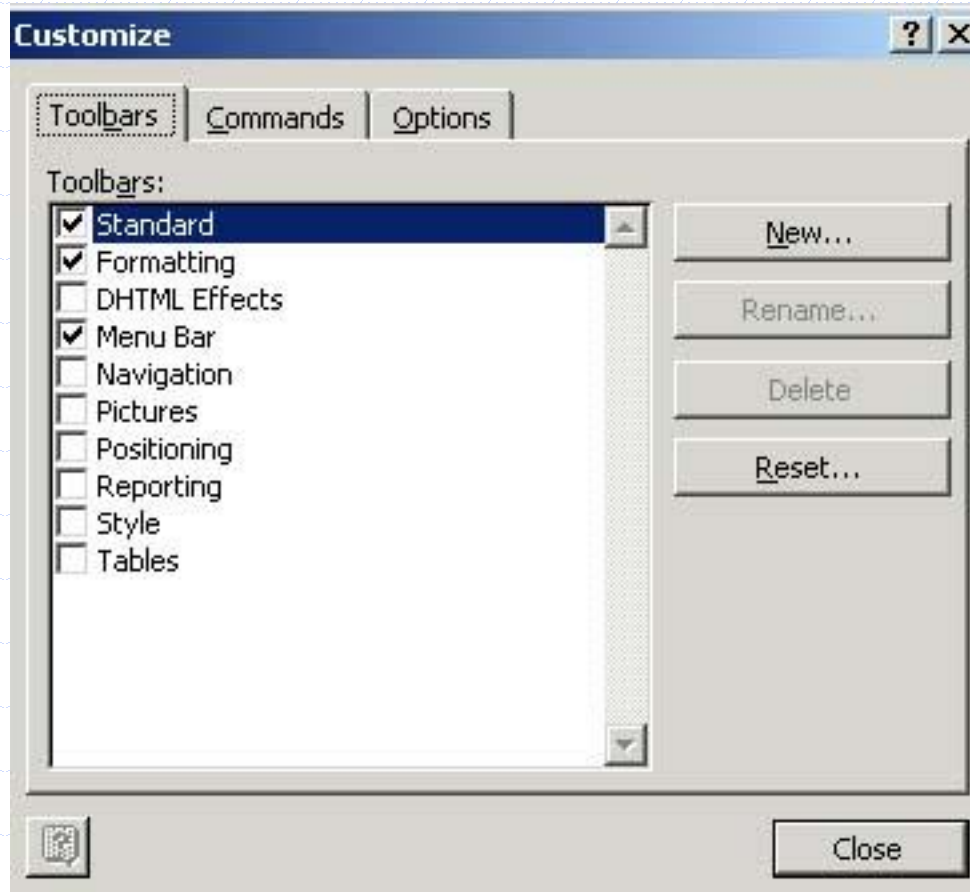
new_page_1.htm

```
<html>
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2">
<meta http-equiv="Content-Language" content="hr">
<meta name="GENERATOR" content="Microsoft FrontPage 4.0">
<meta name="ProgId" content="FrontPage.Editor.Document">
<title>HRVATSKA STRANICA</title>
</head>
```

Podešavanje radne okoline

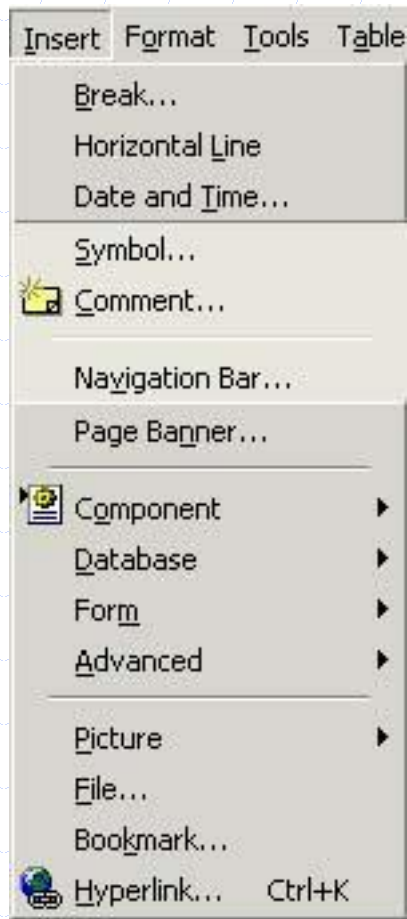
Podešavanje radne okoline

Dopunske mogućnosti

- ◆ rad s tabelama i grafikonima
- ◆ rad s bazama podataka
- ◆ dodavanje raznih efekata na stranicu
- ◆ dodavanje raznih formi
- ◆ izbor raznih grafičkih rješenja
- ◆ preuzimanje dokumenata iz drugih programa
- ◆ provjera pravopisa
- ◆ rad s Cascading Style Sheets (CSS)

Dopunske možnosti

Styles and Styles Sheets

```
<HTML><HEAD><TITLE> Primjer naredbe STYLE </TITLE>
<STYLE>
BODY {BACKGROUND: silver}
H2 {TEXT-ALIGN: 'center'; COLOR: 'white'}
P {TEXT-INDENT: '+10%'}
</STYLE>
</HEAD><BODY>
</body></HTML>
```

Styles and Styles Sheets

```
<HTML><HEAD><TITLE> Primjer naredbe STYLE </TITLE>  
<LINK>REL=StyleSheet HREF='normalpg.css' TYPE='text/css'  
</HEAD><BODY>  
</body></HTML>
```

```
<STYLE>  
P { font-family: arial, tahoma, verdana }  
</STYLE>
```

Styles and Styles Sheets

```
{ font face='arial, tahoma, verdana' size=10pt, 5cm, 24px, 50%}
```

```
<style>
```

```
H2 {font-family: arial, tahoma;
```

```
font-size: 10pt;
```

```
font-style: italic;
```

```
color: #FF0033;}
```

```
</style>
```

Default Style Sheets

```
<STYLE TYPE='text/css'>  
  p { font-size:12 pt }  
</STYLE>
```

CLASS atribut

```
P { font-family: arial, tahoma, verdana }
```

```
P.warning { color: red; border: thick double black }
```

```
P.note { color: green; background: url(clouds.gif) }
```

```
P.big { font-size: 150% }
```

```
<H3 CLASS='big'> ..... </H3>
```

```
<P CLASS='note'> neki tekst </P>
```

Pseudo-class

```
A:link { color: red }
```

```
A:visited { color: gray }
```

```
A:active { color: black }
```

```
<style type="text/css">
```

```
A:link { text-decoration : none; }
```

```
A:visited { text-decoration : none; }
```

```
A:hover { text-decoration : underline; }
```

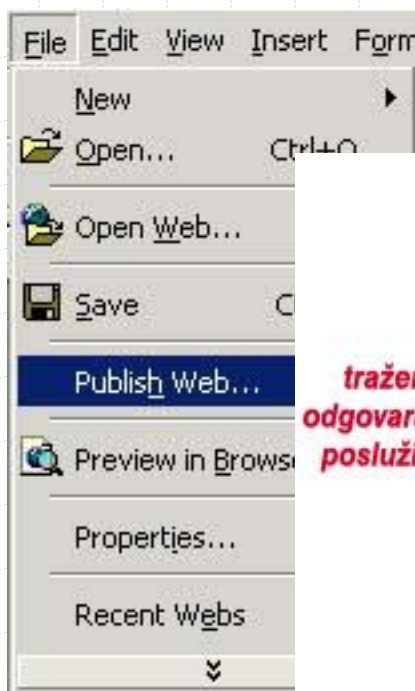
```
</style>
```

Mogući mehanizmi publiciranja web stranica FTP, HTTP

◆ publiciranje weba korištenjem FTP
<ftp://www.server.com>

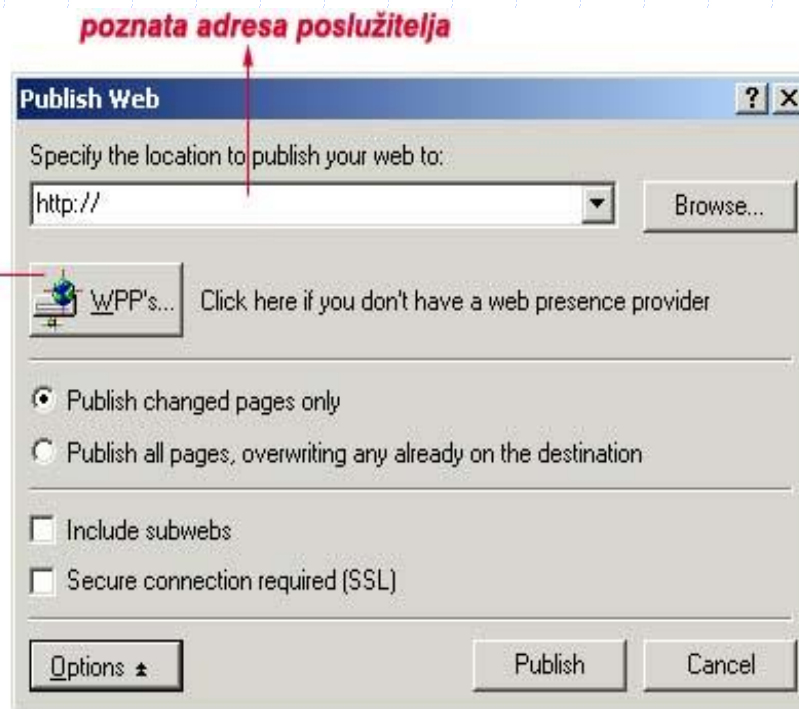
◆ publiciranje weba korištenjem HTTP
<http://www.server.com>

Mogući mehanizmi publiciranja web stranica FTP, HTTP

FILE – PUBLISH WEB

*traženje
odgovarajućeg
poslužitelja*

poznata adresa poslužitelja

- okvir za dijalog **PUBLISH WEB**

Medij, stil, izraz

WWW je zaseban medij koji ima lične estetske zakonitosti i pravila dobrog oblikovanja, različita od onih koji vrijede za film, televiziju, riječ...

Medij, stil, izraz

Stil

- ◆ ne pretjerivati ni s jednim stilskim elementom
- ◆ prilagoditi elemente multimedije poruci
- ◆ linkove stavljati na završetke misli ili ideja
- ◆ koristiti navigacijske linkove
- ◆ grafički elementi sami po sebi moraju biti jasni

Medij, stil, izraz

Izraz

- ◆ znati što se hoće poručiti
- ◆ jezik prilagoditi nivou publike
- ◆ formulirati poruku jasnim i sažetim riječima
- ◆ organizirati sadržaj i ne okolišati oko teme
- ◆ podijeliti materijal u stranice

Sažetak

Napomena:

- ◆ Brisanje weba ili pojedinih stranica je trajna i nepovratna akcija

Brisanje:

- ◆ otvoriti web koji želimo obrisati
- ◆ prikazati popis mapa (**FOLDERS LIST**)
- ◆ desnom tipkom miša kliknuti na glavnu mapu
- ◆ s objektnog menia odabrati **DELETE**